

Diagnòstic Tècnic

**Castellar
L'Oliveral**

estratègia participativa de barri

Diagnòstic Tècnic

L'Estratègia Participativa és un pla d'acció participat per la societat civil del poble i consolidat mitjançant criteris tècnics i de viabilitat, que suposarà una guia per a l'aplicació de les polítiques públiques d'àmbit municipal a Castellar-l'Oliveral.

Tot i que forma part de la ciutat de València, **Castellar-l'Oliveral** té un marcat caràcter propi com a poble d'horta que ha quedat encaixat per una infraestructura grisa que l'ha aïllat de la resta de la ciutat. Aquesta circumstància ha motivat la configuració d'una xarxa veïnal molt activa i mobilitzada, especialment durant les últimes dècades i com a resposta a aquests projectes urbanístics. El barri compta amb un teixit social ampli i divers que, juntament amb la ciutadania no organitzada, participarà del procés de diagnòstic participat i de formulació de propostes.

Aquest procés dinamitzador i col·laboratiu que culminarà amb la presentació de l'Estratègia Participativa de Barri, naix amb la vocació d'interpel·lar a tot el veïnat de Castellar-l'Oliveral, a la societat organitzada i a la no organitzada, per a treballar conjuntament en el disseny del poble on volen viure els pròxims anys. I tot això sense perdre de vista en cap moment aspectes claus com la perspectiva de gènere i el caràcter inclusiu del procés.

Índex de continguts

INTRODUCCIÓ	3
1. Enfocament del treball	6
2. Valors i principis	8
3. Objectius generals	9
4. Fases del treball	10
ANÀLISI DE CONJUNT	11
ANÀLISI DE CONTEXT	11
Urbanisme: rols i estructures	11
Ubicació relativa al context	12
Àmbit d'estudi	12
Rol de l'àmbit dins del sistema urbà (districte i ciutat)	14
ANÀLISI DE L'ÀMBIT ESPECÍFIC	21
Planificació urbanística	22
Morfologia urbana	25
Estat de les edificacions: habitatges i dotacions	26
Dinàmica urbana	28
Horta	37
Caracterització de la població	40
Teixit associatiu	46
Educació	49
Ocupació	51
Economia urbana	53
Salut	54
Habitatge	56
Cultura i esport	58
Administració i governança	61

versure
Módulo Alarma Seguridad
Alarma
con grabación
de imágenes
Aviso a Policía
Securities Direct
t. 902 364 366

1 Enfocament del treball

EL REBOST DE LA CIUTAT

L'horta de Castellar-l'Oliveral és l'element troncal que defineix l'encaix del barri en la ciutat de València i ha de ser aquest un dels components centrals al voltant del qual s'articule el disseny de l'Estratègia Participativa. L'entramat urbà de Castellar-l'Oliveral, tret d'algunes alqueries i cases de cultiu que segueixen mantenint la seua ubicació dispersa del nucli, es troba envoltat completament de terrenys d'horta productiva, camins de camps i sèquies. Un paisatge emblemàtic, amb un elevat valor ambiental, però també amb un destacat paper com a sector productiu tradicional del territori.

Tot i destacar el seu predomini sobre l'escena de Castellar-l'Oliveral, aquest paisatge d'horta i, a la fi, aquest tret identitari del barri, s'ha vist amenaçat les darreres dècades arran de les infraestructures de transport que han incidit en l'aïllament i han suposat una ferida que cal reparar i compensar. El nou llit del riu Túria, la pista de Silla, la V-30, la V-31 i la CV-500, han fet que Castellar-l'Oliveral siga en aquests moments una illa entre infraestructures grises.

En aquest sentit, el treball que ací es presenta té l'objectiu d'analitzar en profunditat com aquestes infraestructures han afectat a la consideració del veïnat del barri com a part de la ciutat o com a territori accessori. Al temps que es fa una reflexió sobre com aquest aïllament s'ha de minimitzar dotant el barri d'infraestructures de serveis necessàries, una millor connectivitat amb la resta de la ciutat, difuminant els límits entre ciutat-horta i impulsant l'horta de Castellar-l'Oliveral com a rebost alimentari de la ciutat de València.

AL SERVEI DE LES PERSONES

Aquest projecte té la intenció d'atendre d'una manera especial la mirada i les aportacions de tres col·lectius essencials en el barri: la joventut, les dones i la gent gran. En aquest sentit, les dinàmiques participatives reservaran sempre un espai diferenciat per a motivar la implicació d'agents d'aquests col·lectius perquè aquestes mirades estiguen transversalitzades al llarg de tot el document.

En paraules d'Empar Puchades, presidenta de l'Associació de Veïns i Veïnes de Castellar-l'Oliveral i Filla Predilecta de València des de 2019 (distingida, precisament, per la seua ferma defensa del territori), el barri de Castellar-l'Oliveral té dos elements centrals sobre els quals es sustenta el seu elevat valor: l'horta i el capital humà. I aquests seran els dos elements que guiaran l'enfocament del treball que ací es planteja.

2 Valors i principis

PERMEABILITAT:

Les dinàmiques participatives que caracteritzaran el projecte han d'arribar a la ciutadania per a quedar-se, han de superar el procés, i serviran com a font de valor per a fases posteriors de treball i fins i tot per al desenvolupament de nous projectes des d'un punt de vista de planificació participada.

PARTICIPACIÓ I TRANSPARÈNCIA

Se superaran les reunions en els despatxos i les relacions bilaterals, per a passar a unes relacions més horitzontals fomentant una cultura basada en l'universalisme participatiu mitjançant trobades de treball col·laboratiu.

PEDAGOGIA:

El procés portarà amb si un autoaprenentatge tant dels temes a tractar com de les dinàmiques de participació dutes a terme per a dinamitzar els processos participatius.

TRANSVERSALITAT:

Hi ha dues qüestions que seran transversals a tots el procés i s'aplicaran en les diverses etapes. La primera d'elles és la perspectiva de gènere i la segona és la intergeneracionalitat.

3 Objectius generals

Definir un nou model de barri des del punt de vista del desenvolupament social, mediambiental, climàtic, urbà, comercial... a partir de la participació dels agents del territori.

Integrar els diversos agents del barri en aquest procés de disseny de l'Estratègia, atenent especialment els grups amb característiques especials com ara la joventut, les dones, la gent gran, migrants...

Fomentar la cohesió del barri, integrant tota la ciutadania i transversalitzant mirades com la perspectiva de gènere o l'enfocament intergeneracional.

Propiciar la reflexió col·lectiva i compartida entorn del model socioterritorial i a l'acció de govern, implicant la ciutadania, els sectors privats i els poders públics locals en tot el procés.

Detectar, identificar i diagnosticar les necessitats reals actuals i potencialitats del barri, agrupant-les per àrees de gestió: economia i ocupació, patrimoni, medi ambient i agricultura, urbanisme i infraestructures, governança i ciutadania...

Incentivar la creació de xarxes de col·laboració i grups de treball de barri en àmbits com ara el sector comercial, l'horta, joventut, dones...

Sistematitzar la documentació recopilada i aportada per les entitats públiques i privades per a establir un informe final que continga propostes d'actuació concretes amb criteris d'eficiència i eficàcia.

4 Fases de treball

FASE 1:

PRESENTACIÓ I CONTEXTUALITZACIÓ DEL TREBALL

- Anàlisi tècnica de les característiques del territori
- Contacte amb agents-rellevants
- Diagnòstic tècnic
- Disseny del pla de treball
- Presentació del projecte

FASE 2:

AUTODIAGNÒSTIC PARTICIPAT

- Trobades veïnals a la Cebera.
- Passejades col·lectives.
- Treball amb l'IES Ravatxol.
- Treball als centres escolars
- Trobades sectorials amb el col·lectiu jove
- Trobada sectorial de l'horta
- Entrevistes a agents clau
- Qüestionaris.
- Elaboració del document.

FASE 3:

FORMULACIÓ DE PROPOSTES I CONSENSOS

- Tallers i dinàmiques reflexives per al disseny de les propostes i la concreció dels acords
- Avaluació tècnica i normativa de les propostes
- Elaboració del document de propostes i consensos

FASE 4:

ELABORACIÓ DEL DOCUMENT

- Recopilació de tota la informació.

FASE 5:

DEVOLUCIÓ DEL DOCUMENT I PRESENTACIÓ FINAL

FASE TRANSVERSAL:

COMUNICACIÓ

- Difusió de l'estat del procés, de les activitats, calendarització i resultats obtinguts.

Anàlisi de conjunt

ANÀLISI DEL CONTEXT

URBANISME: ROLS I ESTRUCTURES

Castellar-l'Oliveral és la pedania més gran del districte de Pobles del Sud de València amb més de 6.800 habitants i la segona més gran de tota la ciutat. El seu territori, que abasta l'extrem sud de la capital valenciana, ocupa una extensió de 2,99 km². Té el seu origen, igual que la majoria dels pobles de l'horta, en una alqueria i en una xicoteta ermita.

Tradicionalment havia sigut una població on predominava l'urbanisme disseminat, però en el primer quart del segle XIX ja es comença a configurar l'actual nucli urbà entorn de l'església, amb la construcció d'habitatges d'una o dues plantes, que donaven lloc a illes de cases tancades.

A partir del boom immobiliari dels anys 50 i 60 s'aferma l'edificació de nous habitatges de dues plantes, i comença a desdibuixar-se el caràcter agrícola de la població, desapareixent també les últimes barraques a causa de l'ocupació urbana de les zones d'horta i la mudança dels propietaris cap a altres immobles.

La construcció del nou llit del riu Túria com a conseqüència de l'aprovació del Pla Sud seria determinant a l'hora d'aïllar a aquest barri del nucli urbà de València. No obstant això, la població continuaria creixent i es van edificar, a partir de 1970, edificis de fins a 6 plantes. La resta de les construccions, a un ritme molt més lent, van anar emplenant els solars buits preexistents, per la qual cosa la bombolla immobiliària dels 90 i 2000, a penes va tindre influència en el territori.

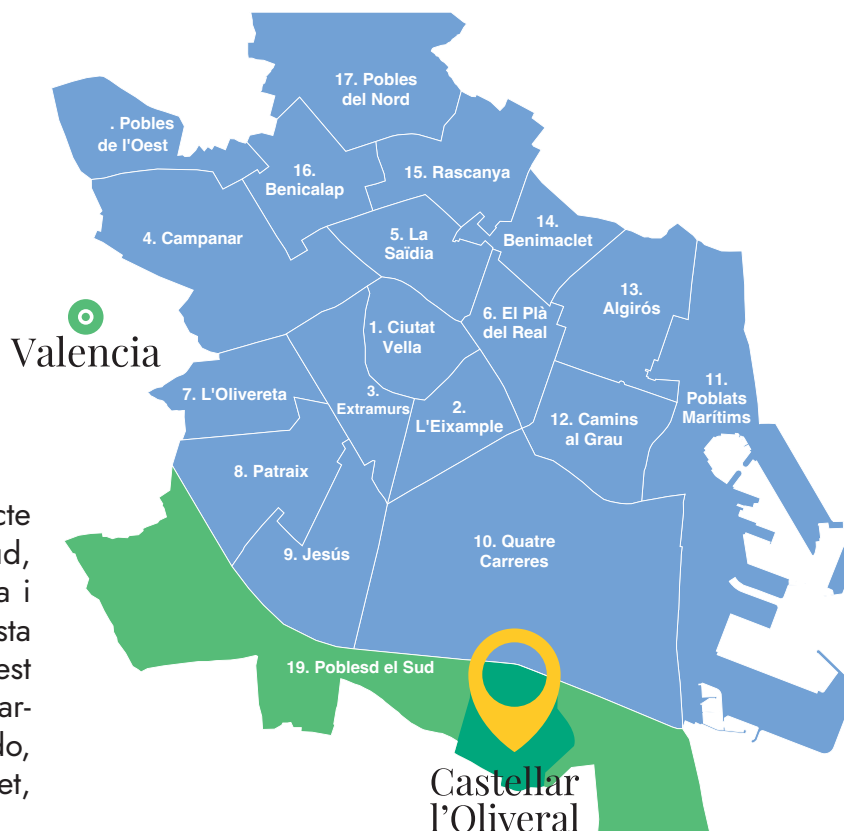
Tot i que el sector agrícola ha perdut pes de forma paulatina dins de l'economia local, l'horta ha sigut un tret que ha seguit definint el barri fins al punt que és totalment indissociable d'aquest i així ho percep la seua ciutadania, tot i que açò es contrastarà en posteriors fases d'aquest treball.

Els veïns i veïnes de Castellar-l'Oliveral tenen una concepció de l'espai molt definida i tancada. Un fet al que han contribuït també, tot i que en un sentit negatiu, les infraestructures grises desenvolupades durant les últimes dècades. Aquest indret de la ciutat de València compta amb una entitat pròpia ben present en la seua gent. No debades, es refereixen al seu barri com a "poble", donant-li així una entitat superior que s'ha vist reforçada amb la ubicació de figures administratives com l'Alcaldia de Barri o la Junta Municipal de Districte de Pobles del Sud, constituïda l'any 2018 i amb seu a La Cebera de Castellar.

UBICACIÓ RELATIVA AL CONTEXT

Castellar-l'Oliveral forma part del Districte 19 de la ciutat de València, Pobles del Sud, ubicat a la vora sud del llit del riu Túria i que marca el límit de la ciutat per aquesta vora. Un total de 8 barris configuren aquest districte, entre els quals es troba Castellar-l'Oliveral juntament amb Forn d'Alcedo, Pinedo, El Saler, El Palmar, El Perellonet, la Torre i Faitanar.

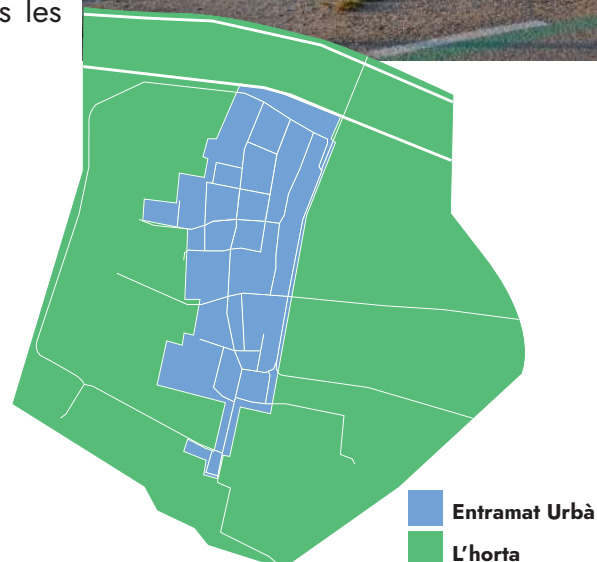

Els 8 barris que formen el Districte 19 comparteixen un mateix vincle amb el territori, i són considerats tots ells nuclis tradicionals i de caràcter rural, on l'economia urbana basada en el treball de la terra i en la mar, o l'Albufera, ha sigut fonamental durant gran part de la seua història. Podem dir que el Districte 19 alberga una gran part de l'horta històrica de la ciutat de València.

Com ja hem incidit amb anterioritat, el barri de Castellar-l'Oliveral, com a conseqüència del Pla Sud, va quedar totalment separat de la resta de la ciutat de València, juntament amb els altres barris del districte. El desviament del riu Túria per la part sud de la ciutat va suposar l'expropiació i destrucció de 280 hectàrees d'horta productiva, cases i patrimoni. Aquest va ser el primer pas que ha derivat en un aïllament total d'un barri que ara es troba al mig d'una illa d'infraestructures, que encara adoleix d'aquest trencament amb el centre de la ciutat i que reclama una compensació per totes les carències que arrossegueu.

ÀMBIT D'ESTUDI

La configuració del barri de Castellar-l'Oliveral ve determinada totalment per l'omnipresència de l'horta. L'entramat urbà principal està completament envoltat per terrenys d'horta productiva. No és cap exageració si afirmem que l'horta arriba fins a la mateixa porta de les cases de moltes i molts veïns del poble. A poc que t'allunyes del centre tradicional del barri, tens l'horta a tocar i impregna tots els racons on arriba la vista.

En aquest procés pretenem abordar aquesta singularitat des de dos àmbits però que, a la fi, han de confluïr necessàriament en un tercer:

TEIXIT CONSOLIDAT DEL BARRI

HORTA PRODUCTIVA

ESPAIS DE TRANSICIÓ

En aquest espai de transició és on trobem el vertader repte per a aquest treball i on el co-disseny de les polítiques públiques ha d'estar al servei del bé comú per a trobar les millors solucions d'entre les possibles.

El model d'horta que caracteritza Castellar-l'Oliveral ha d'aprofitar de mirall per al seu desenvolupament urbà, per tal de racionalitzar l'explotació del sòl i avançar cap a un model d'urbanisme en el qual les persones vianants siguin les úniques protagonistes i beneficiàries de la seua configuració.

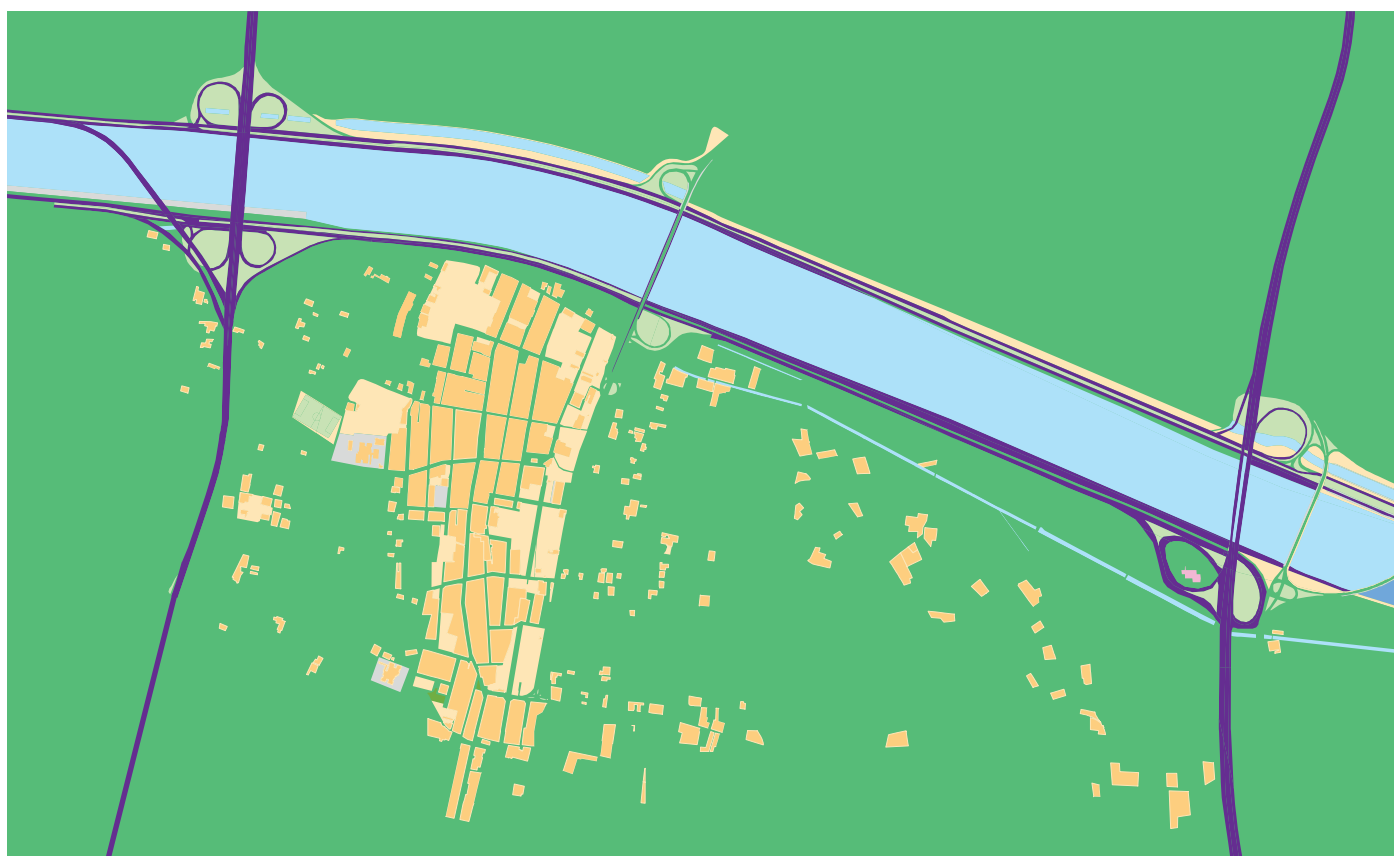
Val a dir que s'ha de defugir del relat d'una horta paisatgística i monumental com a espai d'esbarjo. L'horta té un valor incalculable i en molts aspectes aporta molts beneficis a la ciutadania que la tenen prop, però seria un error concebre-la com un 'camp de joc'. El camí que s'ha d'iniciar és el reverdiment de les infraestructures urbanes per tal que contribuïsqen a aportar aquells beneficis per a la salut de les persones que ens dona l'espai verd, amable amb el vianant, allunyat del soroll dels vehicles i dels desplaçaments per motius únicament productius.

ROL DE L'ÀMBIT DINS DEL SISTEMA URBÀ (DISTRICTE I CIUTAT)

Les infraestructures de transport han marcat indubtablement la història recent del barri. Com es relaciona el barri amb els barris del seu voltant, o fins i tot quina és la relació que s'estableix entre el barri i la resta de la ciutat, és una situació que ve derivada en el cas de Castellar-l'Oliveral i en gran mesura, per la seua connectivitat o, en alguns casos i com vorem més endavant, l'absència d'ella.

CONNECTIVITAT A LA INFRAESTRUCTURA VIÀRIA GENERAL DE LA CIUTAT

El barri de Castellar-l'Oliveral es connecta amb el centre de la ciutat de València a través de dos vies fonamentalment: la V-31/Av. Ausiàs March (accedint a ella des del Camí de Vaques) i la V-30/Carrera Font En Corts (eixint direcció nord per l'avinguda Ruíz i Comes). En tots dos casos s'ha de salvar el riu Túria per a accedir a aquesta anella principal de la ciutat. Pel que fa a la connectivitat amb l'àrea metropolitana de València, l'eixida direcció oest pel Camí de Vaques també desemboca en la V-31.

— Carreteres
— Entramat Urbà

Gairebé en totes direccions es fa imprescindible salvar una gran infraestructura viària, fins i tot per al desplaçament al barri veí de Forn d'Alcedo (ubicat a l'oest de Castellar).

En Castellar-l'Oliveral podem diferenciar fins a 4 vores urbanes que, com vorem, en alguns casos l'aïllen de la resta de la ciutat i, en altres, es difuminen amb localitats veïnes.

VORA 1:

V-30

La V-30 discorre paral·lelament al llit del riu Túria pel nord del barri de Castellar-l'Oliveral. De fet, aquesta carretera marca el límit del poble per la seua vora nord durant una distància de poc més de 2,4 km². En aquest espai de transició trobem edificacions d'ús residencial, però principalment terrenys agrícoles i finques disseminades. El pont que creua el riu en direcció nord des de l'avinguda Ruiz i Comes compta amb un carril per al pas dels vianants, sent així aquest un possible accés a peu a la ciutat.

VORA 2:

V-31

L'altra gran infraestructura, juntament amb l'anterior, que marca en gran mesura la connectivitat del barri és la V-31, popularment coneguda com la 'Pista de Silla'. Aquesta és la principal via d'accés a València des del sud, i precisament al seu pas per Castellar-l'Oliveral presenta freqüentment una gran afluència de vehicles. La zona d'alqueries i hortes coneguda com 'el Poblet' és la que queda més unida a aquest punt, i la remor dels vehicles és una constant per les persones que hi viuen en aquest indret a l'oest del barri.

Precisament per aquesta vora urbana s'ha habilitat un vial per a l'ús preferent dels vianants i de les bicicletes, i en poc temps s'ha convertit en una de les rutes preferides per als passejos del veïnat.

VORA 3:

CAMÍ DE VAQUES (FRONTERA AMB SEDAVÍ I ALFAFAR)

El barri de Castellar-l'Oliveral no només comparteix frontera amb altres barris de la ciutat de València, també fa de transició entre la ciutat i altres poblacions veïnes com Sedaví i Alfafar.

El Camí de Vaques o Senda de Vaques marca el límit administratiu del territori. I diem només administratiu perquè, a diferència dels casos anteriors, no hi ha cap barrera física més que aquest camí entre hortes per a diferenciar una població d'una altra.

La carretera CV-401 fa de connexió entre el Camí de Vaques i la Pista de Silla. Aquest límit municipal també és un dels punts predilectes per als passejos a peu per les vores urbanes de les veïnes i veïnes de Castellar-l'Oliveral.

VORA 4: **LA MARJAL** **I EL TREMOLAR**

L'última d'aquestes vores és la que trobem a la part est del barri. Com en el cas anterior, aquesta és una vora més suau, marcada per un paisatge purament d'horta i alqueries. Si hi ha un element que funciona com a límit natural en alguns punts, aquest podria ser la Sèquia de l'Or, que discorre deixant a l'oest Castellar i a l'est Alfafar.

Un punt especialment rellevant que trobem en el transcurs d'aquesta vora és precisament el punt a l'extrem nord on conflueixen Castellar i el municipi d'Alfafar. En aquest indret, tot i que administrativament forma part d'Alfafar, trobem el port del Tremolar, un espai emblemàtica, d'un elevat valor paisatgístic i patrimonial i que és la porta al Parc Natural de l'Albufera.

Aquest port encara conserva un bon grapat d'embarcacions i és el punt central del barri del Tremolar, un grup d'edificacions baixes dividides administrativament entre els dos territoris.

CONNECTIVITAT AMB TRANSPORT PÚBLIC COL·LECTIU I MOBILITAT NO MOTORITZADA

La connexió de transport públic del poble de Castellar-l'Oliveral amb la resta de la ciutat de València és una de les principals mancances en serveis que actualment presenta al barri. Com avançarem és amunt, estar envoltat d'infraestructures de transport no ha suposat per al barri en cap cas tenir una millor connectivitat, i aquest, el de la mobilitat, serà un eix molt destacat en el desenvolupament i disseny d'aquesta estratègia. Amb tot, val a dir que durant el transcurs de l'elaboració de l'Estratègia, com veurem tot seguit, s'han implementat alguns canvis que donen resposta a les peticions veïnals.

SERVEI D'AUTOBÚS MUNICIPAL

En el transcurs d'elaboració d'este diagnòstic tècnic, l'Ajuntament de València ha realitzat canvis en el servei d'EMT, passant de tenir únicament una línia donant servei al barri, a tenir-ne dues, ampliant connexions amb altres zones de la ciutat, així com freqüències i horaris.

D'aquesta manera, són les línies 14 i 23 les quals actualment donen servei al barri de Castellar-l'Oliveral. Pel que fa a la línia 14, aquesta té un total de 34 parades des de Castellar-l'Oliveral fins a la plaça de l'Ajuntament (centre de València), i la durada del trajecte és -segons l'EMT- de 40 minuts. La freqüència de pas és de 12 minuts, iniciant-se el servei a les 6 hores del matí. A més, aquesta línia 14 s'ha ampliat amb un bus nocturn que ix de València en últim trajecte a la 1:20 hores de la nit, i els divendres i dissabte fa dues eixides més a les 2:20 i a les 3:20 hores.

Pel que fa a la nova línia que s'ha posat en servei, la número 23, aquesta connecta el barri amb Pinedo i Forn d'Alcedo i té una freqüència de pas de 30 a 40 minuts. En aquest cas, el que s'ha plantejat és aplicar una 'microgestió' de la línia per a minimitzar la freqüència de pas en hores importants, com les hores d'entrada i eixida del treball, entrada i eixida de l'escoleta de Pinedo, etc.

Línia 23

Línia 14

CONNECTIVITAT CICLISTA I PER A LES PERSONES VIANANTS

Castellar-l'Oliveral no disposa d'infraestructura de carrils bici. Així, la connexió ciclista per connectar amb la resta de la ciutat és a Pinedo.

La construcció d'un carril ciclopeatonal que connecte el poble amb l'altra vora del Túria és una de les reivindicacions més candents de l'Associació de Veïnes i Veïns de Castellar-l'Oliveral.

Tot i que no es disposen de dades concretes, sí que s'observa un ús considerable de la bicicleta per als desplaçaments interiors al barri. Especialment entre aquelles persones que tenen la seua residència en zones com el Tremolar o el Poblet, disseminat de cases al mig de les hortes.

Pel que respecta a la mobilitat per als i les vianants, l'àrea de Mobilitat de l'Ajuntament de València va completar l'any 2021, a petició de l'AVV i de l'Alcaldia del barri, la construcció d'una senda peatonal de poc més d'un quilòmetre que discorre per l'horta nord oest de Castellar.

Aquest corredor peatonal té una amplària d'1,5 metres i en aquests punts la velocitat de la circulació dels vehicles s'ha limitat als 20 km/h.

FUNCIONALITAT I DINÀMICA URBANA

El barri de Castellar-l'Oliveral marca els límits de la ciutat de València per la part sud. La Pista de Silla divideix el Districte 19, deixant a una banda Castellar i a l'altra Forn d'Alcedo. Aquest territoris desenvolupen les seues dinàmiques pràcticament al marge de la ciutat, sense massa contacte ni interferències, i no disposen d'elements molt contundents que puguen funcionar com a atractors de població d'altres indrets de València o d'altres municipis.

Amb tot, i en aquest sentit, sí que caldria tenir en compte dos serveis que doten a Castellar-l'Oliveral d'una certa singularitat i que, tot i en una mesura molt concreta, podrien funcionar com a atractors.

Per una banda volem fer menció a la Sala L'Horta, ubicada al carrer Sant Martí de Porres del barri de l'Oliveral. La Sala L'Horta, de gestió privada i construïda l'any 1999, és un teatre de referència a tot el País Valencià. Tant la companyia l'Horta Teatre com la sala on està establida tenen un gran prestigi en el sector de les arts escèniques valencianes. La Sala L'Horta s'ha especialitzat en la programació d'espectacles infantils -tot i que no exclusivament-, tant per a un públic escolar (dies lectius) com per a un públic familiar (caps de setmana). Aquesta circumstància ocasiona que fins a la Sala L'Horta pràcticament cada dia de la setmana es desplacen grups organitzats o famílies d'una gran diversitat d'indrets de tot el territori i que especialment de l'àrea metropolitana de València i de la mateixa ciutat de València.

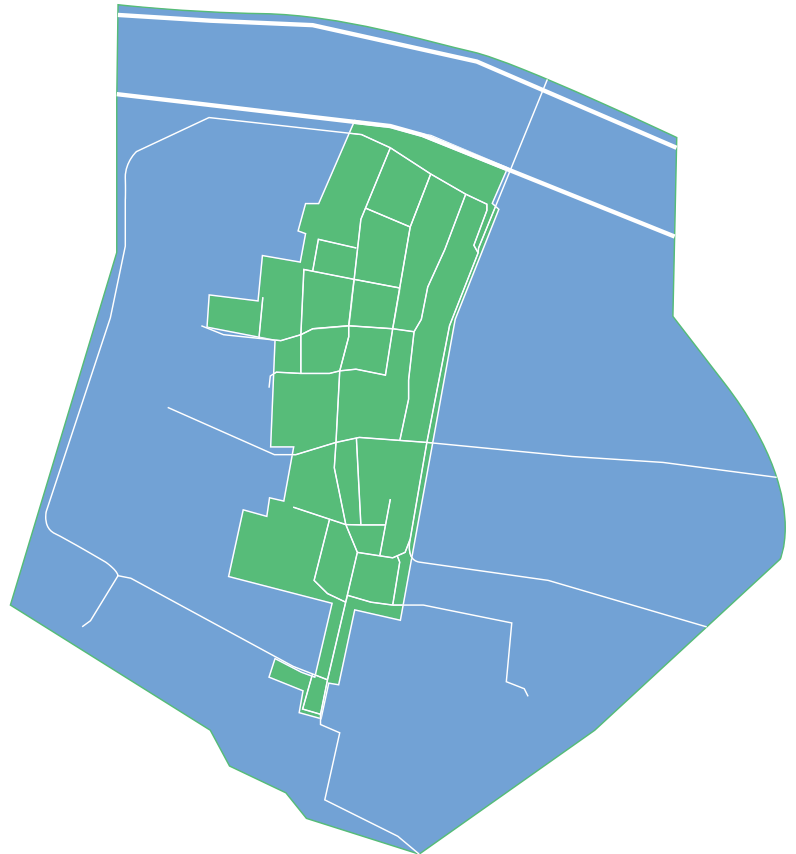
Altres infraestructures que també actuen com a atractores són les educatives, especialment l'IES El Ravatxol i el Centre d'Educació Especial Rosa Llàcer. Aquests dos centres acullen alumnat tant dels barris confrontants com d'altres municipis veïns com ara Sedaví o Alfafar, els quals han de desplaçar-se a Castellar-l'Oliveral cada dia per a rebre les seues classes.

Anàlisi de l'àmbit específic

PLANIFICACIÓ URBANÍSTICA

Per començar a introduir-nos en la planificació urbanística de Castellar-l'Oliveral hem d'iniciar el relat en el Pla General d'Ordenació Urbana (PGOU) de l'Ajuntament de València, la normativa que regeix la planificació urbanística i territorial del barri. Aquest document data de l'any 1988, el que evidencia la urgència de revisar el seu ordenament per poder donar solució a les diverses problemàtiques detectades al territori. No obstant això, cal remarcar l'existència d'un document de planificació posterior i específic del barri del Castellar-l'Oliveral que preval sobre l'anterior. Concretament es tracta de l'Homologació amb Ordenació Detallada del Pla de Reforma Interior (PRI) Castellar PS-1, aprovat el 28 de juny de 1999.

Abans d'endinsar-nos en el planejament, indicar que a Castellar-l'Oliveral es diferencien dues zones de classificació del sòl: la zona urbanitzada residencial (53 hectàrees) i la zona rural protegida (246 hectàrees).

Pel que respecta a la seua zonificació, la zona urbana residencial de Castellar-l'Oliveral ocupa, com és lògic, la major part de la superfície urbana, amb 312.633,40 m², la qual cosa suposa el 62,6% de l'àrea urbana, seguit del Nucli Històric Tradicional amb 72.384 m². Existeixen dotacions de la xarxa primària i secundària destinades a zones verdes, que ocupen 4.192,80 m² i 45.305,10 m², respectivament. Per a l'activitat docent hi ha una superfície estimada de 36.188,30 m², mentre que per a l'esportiva s'ocupen 13.644,60 m². Les dotacions múltiples sumen un total de 4.447,10 m², a penes un 0,9% de la superfície urbana.

PLANIFICACIÓ URBANÍSTICA

Tornant a la planificació urbanística vigent al barri, com dèiem el PRI és la norma vigent. Aquest document recull les normes urbanístiques que regeixen l'activitat immobiliària del barri i recopila en un catàleg tots els edificis en els quals existeix un interès cultural i urbanístic.

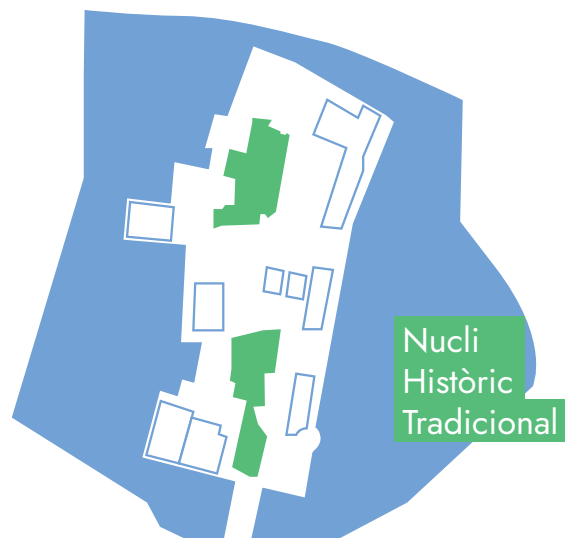
En el nucli urbà de Castellar-l'Oliveral, segons es recull en el PRI, conviuen àrees d'interès urbà i ambiental. En aquest sentit cal fer menció a la plaça de Lepant, els carrers Principal i la Campanar; el carrer Sant Salvador -més tranquil-; i el carrer José Siurana -de caràcter més comercial i on cada divendres s'ubica un mercat ambulat. L'interès d'aquests carrers radica en el grau de conservació de la seua qualitat ambiental i en el valor tipològic i històric de l'edificació. L'entramat dels seus carrers en forma de raspa de peix constitueix una unitat morfològica.

El paisatge urbà d'aquest nucli és característic d'un assentament humà d'origen agrícola, desenvolupat al voltant d'un tram vial d'accés i comunicació. L'ocupació dominant del sòl està destinada a l'activitat residencial i, com a conseqüència d'açò, arrossega una activitat comercial concentrada principalment en la plaça i en els carrers Campana i Alqueria d'Asnar. L'activitat comercial que s'estableix a les plantes baixes respon a activitats de xicotet comerç, feines administratives o tallers de reparacions.

Tornant al PGOU de la ciutat de València, des de l'any 2004 s'està abordant la seua revisió, ajustant aquest document a la legislació urbanística vigent en cada moment però seguint unes premisses i uns objectius basats en la limitació de l'ocupació del sòl i l'expansió urbana i la millora de la qualitat urbana amb actuacions de regeneració.

Altra fita destacable per a l'ordenament del barri va ser la declaració del Nucli Històric Tradicional de Castellar com a Bé de Rellevància Local (BRL). Allò va ser l'any 2015, i a partir d'aquest moment aquest indret del barri va ser inclòs en el "Catàleg Estructural de Béns i Espais Protegits". Aquesta circumstància posa de manifest la seua importància patrimonial. Per això, aquesta revisió del planejament prioritària ha de tindre també per objecte la preservació i millora del conjunt en els seus aspectes més característics, promovent la conservació i recuperació patrimonial.

Precisament per la seua rellevància com a nucli històric i patrimonial, Castellar-l'Oliveral no va ser emmarcada dins del procés de revisió del Pla General, l'any 2018, mitjançant el qual es va aprovar el Pla Especial de Directrius per a la Millora de la Qualitat Urbana de la ciutat de València, una revisió prèvia que entenia el funcionament polinuclear de la ciutat de València per àrees funcionals. Aquest document específicament determina com Castellar-l'Oliveral, dins dels anomenats 'els Pobles', no pot ser considerada una àrea funcional i haurà de comptar amb una revisió del seu ordenament pormenoritzada en tractar-se d'un territori de caràcter rural que no s'emmarca dins de la ciutat compacta.

Seguint en aquesta línia de gestió, dins d'aquest procés trobem altre element de rellevància pel que fa a la planificació urbanística del barri. Es tracta del Pla Especial de Castellar-l'Oliveral, un document que va ser presentat a exposició pública el mes d'agost de 2020 i que es troba en fase de consulta pública. D'aquest document se n'extreuen algunes dades significatives i d'altres conclusions interessants per al futur desenvolupament del barri.

El document ha detectat problemes al poble d'àmbit patrimonial, quant a dotacions públiques i de mobilitat. Es detecta una mancança en la valoració del traçat històric de la trama urbana i de les seues tipologies edificatòries. Això significa que hi ha immobles amb interès patrimonial al marge d'ordenació, trobant-se en mal estat de conservació i abandó. O fins i tot, alguns casos en els quals aquests no estan inclosos en el Catàleg de protecció.

Pel que fa als espais públics, el PRI de Castellar incrementa l'àmbit d'actuació previst a aquest efecte pel PGOU, passant de 58.160 m² a 60.095 m², a causa d'un nou mesurament i ampliació dels límits del sector. Al seu torn, s'incrementa la superfície de Zones Verdes passant de 917 m² a 1.619 m². Tot i així, aquesta reserva per a zones verdes continua sent insuficient segons les exigències de l'article 22.1 de la LRAUó, que exigiria un total de 6.010 m². El propòsit d'aquest PRI de 1999 era el d'augmentar la dotació d'espais verds en el barri. Igual que ocorre en el cas de les superfícies urbanes destinades a un ús dotacional, que malgrat el seu augment continuen sent insuficients. També es proposa un coeficient d'edificabilitat inferior al preexistent, sent de 1,21 m²/m²s i s'incrementa la densitat d'habitatges a 71,8 hab./Ha.

Respecte de la mobilitat i accessibilitat de la pedania, el document explica que existeix una deficient comunicació del poble amb la resta de la ciutat i són millorables les connexions cap a Pinedo i el front marítim, on la principal connexió Camí del Tremolar, no disposa de carril per als vianants ni de carril-bici.

Es parla a més de falta de jerarquització entre vials rodats i per als vianants, absència de criteri a la urbanització dels carrers, i com a exemple se cita el carrer principal Vicente Puchol, el més important eix comercial del nucli, que compta amb una certa densitat de trànsit i voreres estretes, la qual cosa dificulta la relació entre vianants i trànsit rodat.

Per últim, d'entre els aspectes interessants que se n'extreuen del Pla Especial de Castellar-l'Oliveral (recordem, encara en fase de consulta en data d'elaboració del present informe - juliol de 2022), trobem com la urbanització d'alguns carrers està qualificada com a "deficient o inexistent", amb absència de voreres o només en alguns trams. També existeixen camins d'accés als horts el tractament dels quals és millorable, i es troba a faltar un recorregut perimetral i senyalitzat, que permeta gaudir del paisatge que envolta la pedania i que millore la vora urbana.

UN BARRI AMB VALOR PATRIMONIAL

Com s'ha avançat en el punt anterior, el Nucli Històric Tradicional (NHT) de Castellar-l'Oliveral compta amb la catalogació com a Bé de Rellevància Local (BRL) des de l'any 2015, una figura que serà determinant i que condiciona indubtablement la nova planificació urbana que s'està treballant. Aquesta catalogació suposa una excepcionalitat que obliga a treballar una planificació que garantisca la preservació i millora dels aspectes intrínsecs de la identitat del poble, promovent la seua conservació i la recuperació patrimonial.

Concretament es diferencien dues zones de sòl urbà amb aquesta catalogació: una ubicada a Castellar (amb 3,7 hectàrees de superfície i que comprèn 10 illes de cases) i l'altra a l'Oliveral (amb 3,4 hectàrees de superfície i que afecta a 6 illes de cases). La tipologia dels habitatges que trobem en aquests dos punts és d'ús residencial unifamiliar o plurifamiliar, en bon estat de conservació majorment i dins d'un traçat urbà linial. Dins de l'àmbit del NHT trobem com a edificació significativa l'església de la Mare de Déu de Lepanto, edificada l'any 1868.

PLANIFICACIÓ DES DE L'ACCIÓ VEÏNAL

El teixit associatiu del barri, amb l'Associació de Veïns i Veïnes de Castellar-l'Oliveral al capdavant, va redactar en 2015 un document de caràcter estratègic i urbanístic que va denominar "Pla Anticipatiu". En aquest document s'analitza la forma en què la construcció de noves carreteres va anar aïllant el barri a través d'expropiacions al temps que planteja una resposta cívica de l'ús del territori mitjançant l'apropiació ciutadana. En aquest pla es presenten una sèrie de possibles reformes sobre el terreny, entre les quals destaca la Plaça de la Figuereta, un espai que en l'actualitat ocupa un aparcament i que en el futur es preveu com un espai comunitari.

El projecte d'urbanització d'aquest espai es va realitzar a través d'un procés de participació ciutadana que va consensuar utilitzar l'espai com una zona multiusos destinada principalment a albergar un mercat d'agroalimentació, però també un altre tipus d'actes populars i cívics que la convertisquen en un espai de referència. Al maig de 2020 es va adjudicar la redacció del projecte per a la reurbanització del solar i la posterior posada en funcionament del mercat de proximitat.

MORFOLOGIA URBANA

El barri de Castellar-l'Oliveral mostra una morfologia urbana compacta i lineal. La distribució dels seus carrers i l'entramat urbà es reparteix a una vora i a l'altra del carrer Principal i Vicent Puchol. De sud a nord, el barri es pot recórrer a peu en menys de 20 minuts. La majoria de les edificacions destinades a l'ús de les persones es troben dins d'aquest grup compacte al qual fem referència a l'inici, però per altra banda també es distingeixen diversos nuclis d'habitatges disseminats que es localitzen en les zones d'horta, en nuclis com ara el Poblet, el Tremolar o el Brosquil.

En les vies principals i en aquelles ubicades en el nucli històric han perdurat les edificacions tradicionals de 2 i 3 plantes, tot i que en les zones de recent construcció (ubicades a les vores urbanes) sí que hi ha edificis on podem trobar fins a 6 plantes. La tipologia dels carrers és desigual, trobant avingudes amples i amb doble circulació, però també carrers estrets on el trànsit de vehicles es fa complicat en determinats punts de la via pública. De fet, des de l'Alcaldia de barri s'està treballant en una proposta de reordenament i modificació del sentit de la circulació en diversos punts del poble per tal de millorar el trànsit rodat i pacificar el pas de vehicles per tal d'incrementar la seguretat dels i les vianants.

Aquesta situació d'inseguretat produïda per l'actual disseny del trànsit és especialment complexa al barri del Dolç, ja que hi ha diversos carrers sense eixida (cul de sacs) i tan estrets que es faria complicat el seu accés per als vehicles d'emergència de produir-se alguna situació d'aquest tipus. Per aquest motiu, s'ha detectat la necessitat d'actuar sobre aquesta zona i altres amb problemes semblants, obrint nous carrers fins a les vies principals i reordenant el trànsit per tal d'afavorir el sentit únic de la marxa.

ESTAT DE LES EDIFICACIONS

La informació del Cadastre a la qual tenim accés ens indica com la major part del desenvolupament urbanístic del poble es va produir entre els anys 60 i 80. Abans, però, entre els 1930 i el 1950 es van edificar gran part de les construccions que donaren la forma a l'actual entramat urbà de Castellar-l'Oliveral a una banda i altra de l'avinguda principal. A principis del segle XX (any 1900), a la zona només podíem trobar alqueries disseminades, cases de cultiu i una xicoteta ermita, origen de l'evolució posterior del poble.

Actualment existeixen 3.310 habitatges al Castellar-l'Oliveral. Com dèiem, el 48% d'aquests es van construir entre 1961 i 1980. Li segueixen aquelles construccions edificades entre 1981 i 2000, que suposen el 19% de la mostra. En les dues últimes dècades només s'han construït el 9% del total d'habitatges, sent només un 1% les realitzades a partir de 2011.

La construcció del 24% dels habitatges de Castellar-l'Oliveral és anterior a l'any 1960. De fet, es localitzen fins a 9 edificis en els quals s'han detectat actuacions urgents de millora per a realitzar i s'han elaborat fins a 12 informes d'actuació en edificacions diferents amb altres suggeriments de millora de caràcter d'urgència a mig termini.

ESTAT DELS EQUIPAMENTS I DOTACIONS

Pel que fa als anys de construcció dels equipament i les dotacions del barri, aquestes abasten des de l'any 1973 (any de construcció de la primera escola pública d'infantil i primària del barri que posteriorment serà el centre d'educació especial) fins al 2013 (any de construcció de La Cebera). Si s'ha de destacar algun període de creixement especial pel que fa al desenvolupament de les dotacions del barri podríem fer menció als anys 90, dècada en que es van edificar construccions com ara el Col·legi Concertat 'Nuestra Señora del Rosario' (al carrer Fortuna), la Sala L'Horta (promoguda per iniciativa privada) i l'església de Sant Martí de Porres a l'Oliveral.

Menció a banda mereix la ubicació actual on es troba el Centre de Salut del barri, que ocupa la planta baixa d'un edifici construït l'any 1969 al carrer Vicent Puchol. Així com l'església de Mare de Déu de Lepant de Castellar, punt originari de creació del barri que va ser construïda al voltant de l'any 1868.

Any de les edificacions per ordre cronològic i origen en la planificació urbanística:

- Església Mare de Déu de Lepant de Castellar: 1868 / PGOU-RI1464
**reformat posteriorment l'any 1945 i 1995*
- Centre de Salut de Castellar-l'Oliveral: 1969 / PGOU
- Centre d'Educació Especial Rosa Llàcer: 1973
**inicialment acollia el centre públic d'infantil i primària / PGOU*
- Centre d'Educació Infantil i Primària Castellar-Oliveral: 1985 / PGOU
- Església Sant Martí de Porres: 1996 / PGOU
- Col·legi Concertat 'Nuestra Señora del Rosario': 1998 / PGOU-MP1488
- Sala L'Horta: 1999 / PGOU
- IES El Ravatxol: 2003 / PGOU
- Piscina municipal i pista poliesportiva coberta: 2013 / PGOU-MP1791
- Centre Cívic La Cebera: 2013 / PGOU

DINÀMICA URBANA

ACTIVITAT QUOTIDIANA I FLUXOS DE CIRCULACIÓ

L'activitat quotidiana al barri de Castellar-l'Oliveral i el flux de circulació de vehicles i vianants es concentra al voltant de tres pols: (1) el flux de vehicles i vianants que es genera al voltant dels centres educatius; (2) el flux comercial en les artèries principals del poble -generat tant per les persones que acudeixen a adquirir algun bé o servei com pels professionals de serveis que lliuren mercaderies-; i (3) el flux d'entrades i eixides al barri al voltant de dos vies principalment: l'avinguda Ruiz i Comes i el carrer Major/avinguda Vicent Puchol. Aquesta serà una qüestió que s'haurà d'abordar amb deteniment durant el procés de diagnòstic participat i la fase propositiva de propostes. Durant les primeres visites exploratòries al territori s'ha pogut observar com l'entramat urbà, la distribució de carrers i el disseny de les direccions de la circulació dificulta el desplaçament pel barri i genera una situació de saturament d'alguns carrers. De fet, des de l'Alcaldia del barri ja s'està treballant durant els últims anys en una proposta de reordenament dels carrers per tal de pacificar el trànsit. Cert és que aquesta situació d'excés en l'ús del vehicle privat està estretament relacionada amb la manca d'alternatives de transport públic o mobilitat ciclista, una de les demandes veïnals que s'han percebut en els primers contactes amb els agents locals.

MOBILITAT I TRANSPORT

A Castellar-l'Oliveral la mobilitat i el transport estan marcades indiscutiblement per l'omnipresència del vehicle privat a quasi tots els espais del barri. Carrers estrets amb aparcament a dues bandes, solars convertits en aparcaments i la vora entre urbanització i horta com a últim recurs per a l'estacionament són la tònica general que es repeteix en tot el territori.

Pel que fa als vehicles motoritzats, a data d'1 de gener de 2020 hi havia matriculats a Castellar-l'Oliveral un total de 5.400 vehicles, dels quals un 70% eren turismes (1,39 vehicles per llar). Les motocicletes ocupen el segon lloc a la taula amb 558 unitats, seguit dels remolcs, amb 291, i els camions, amb 278. També es té constància de l'existència de 258 ciclomotors, 232 tractors i un únic autobús. No es cataloga cap vehicle híbrid, ni es compta amb un espai per a la càrrega de vehicles elèctrics en el barri (un projecte que va intentar portar avant la Cooperativa Elèctrica de Castellar però que pel moment no ha eixit avant).

No es disposen de dades per establir en quins punts es produeixen les majors concentracions d'intensitat en la mobilitat de vehicles rodats i de bicicletes. Tot i que l'Ajuntament de València elabora mensualment mapes d'intensitat en la mobilitat, aquesta documentació no inclou el barri actualment. Amb tot, cal remetre al punt anterior on parlàvem dels fluxos de circulació més habituals en el barri i atendre especialment aquesta qüestió en la posterior fase exploratòria amb la ciutadania.

L'alternativa al vehicle motoritzat en transport públic és limitada, donada l'existència en el territori d'una única opció de transport exclusivament públic, que és l'autobús de l'Empresa Municipal de Transports (EMT).

Pel que fa al servei d'autobús, i com s'explicava més amunt, actualment hi ha dues línies d'autobús que serveixen a Castellar-l'Oliveral, les línies 14 i 23. La primera d'elles realitza el trajecte entre el barri i l'Estació del Nord, i la segona, entre Pinedo i Forn d'Alcedo, passant per Castellar-l'Oliveral.

D'altra banda, cal destacar que el barri no compta amb cap parada de Valenbisi, el servei públic de préstec de bicicletes. Amb tot, s'estan projectant millores per a potenciar l'ús de la bicicleta com a sistema de mobilitat per la ciutat com ara la construcció d'un carril bici que connecte Castellar-l'Oliveral amb el nucli urbà de la ciutat.

El sentiment d'aïllament provocat per la ubicació del poble, entre grans espais de carreteres (V-31, V-30 i CV-500) ha provocat una sèrie de reivindicacions històriques que busquen una millor connexió amb la ciutat i la seua àrea metropolitana amb el transport públic.

A més d'això, la realitat de formigó que forma viàries de trànsit no habilitat per a vianants impossibilita l'accés caminant a la zona central de València. Des de les entitats veïnals s'ha exigít la creació d'un carril ciclopeatonal per a vianants. Durant les primeres converses amb l'entitat veïnal una de les seues representants recordava com abans era molt senzill arribar caminant al centre de València i com ara, hui dia, es fa fins i tot complicat i insegur arribar en bicicleta.

INFRAESTRUCTURA VERDA

La connexió de Castellar-l'Oliveral amb el medi natural que l'envolta és quelcom inevitable. Com dèiem als primers punts, l'horta del poble és omnipresent i arriba fins a les mateixes portes de les cases ubicades les vores urbanes. Però a banda de l'horta, a la qual dediquem un punt específic del document més endavant, hi ha altre element molt significatiu que juga un paper molt important. Ens estem referint a la zona de la marjal primer (al llindar oest del barri), i a l'Albufera de València després. Aquest espai, a part de ser un Parc Natural, és un Lloc d'Interès Comunitari (LIC) i una Zona d'Espècial Protecció per als Ocells (ZEPA).

Però hi ha altre element que també té una rellevància especial, tot i que el paper que ha jugat al barri no fa que es tinga en consideració aquest punt. Ens estem referint al llit del Túria, que també és un espai natural que presenta una rica biodiversitat, on predomina, sobretot, l'avifauna, i una presència important de nombroses espècies vegetals.

La infraestructura verda del barri també la formen tots aquells espais o zones verdes que, fuit de la planificació territorial, s'han anat construint al barri. Els parcs i zones verdes han guanyat protagonisme en el poble durant les últimes dècades, fruit de es polítiques de regeneració urbana i racionalització del sòl.

Actualment el barri de Castellar-l'Oliveral compta amb 7 jardins públics i una zona d'infraestructura verda d'acompanyament viari (rodona amb arbrat). En total, més de 6.600 metres quadrats d'infraestructura verda amb diversitat de tipologia, serveis o elements de mobiliari disponibles en cadascuna d'elles.

A més, en el moment d'elaboració del present informe està projectada la construcció del nou parc-jardí d'Ador/Figuereta.

Tot seguit fem una relació dels jardins que trobem actualment al barri de Castellar-l'Oliveral:

• **Parc de la Lluna (carrer Ador i José Siurana):**

1.289,78 metres quadrats. Es tracta d'un jardí entre 3 illes d'habitatges i la coneguda com a 'Casa Sola' a una de les bandes (un edifici abandonat ubicat a l'inici del carrer Ador), a Castellar. Aquest jardí municipal està delimitat per tanques de seguretat, compta amb una font pública i diversos elements de jocs infantils. També disposa d'arbrat (Melia azedarach, arbre de fulla caduca) que li proporciona ombra, així com bancs per al descans.

• **Plaça de Lepant:**

1.087,94 metres quadrants. Aquest és un jardí linial de poc més de cent metres de distància, integrat en l'entramat del carrer, on s'ubica una filera de palmeres i alguns bans de descans.

• **Parc del Tremolar-Ruiz i Comes:**

2.422,24 metres quadrats. Ubicat a l'Oliveral, es tracta del parc més gran del poble, ubicat a l'inici del carrer Tremolar precisament en un punt en el qual l'entramat urbà va difuminant-se per a continuar en el paisatge d'horta i de cases disperses. Aquest jardí compta amb una zona per al passeig dels gossos, fonts, jocs infantils i juvenils, bancs provistos d'ombra amb moreres, aurons, acàcies i altres arbres de fulla caduca i perenne.

· **Jardí Mestre Francisco Sanchis Huerta:**

730,91 metres quadrats. Ubicat a l'Oliveral, confrontant amb la piscina municipal i el solar del carrer Doctor Ricardo Aparici. Està equipat amb bancs, font i una zona per a gossos.

· **Jardí de la plaça Sant Agustí:**

205,19 metres quadrats. Aquest xicotet jardí completa la infraestructura verda de l'Oliveral. Es troba en un encreuament de carrers i és per això la seua forma triangular. Compta amb palmeres i oliveres.

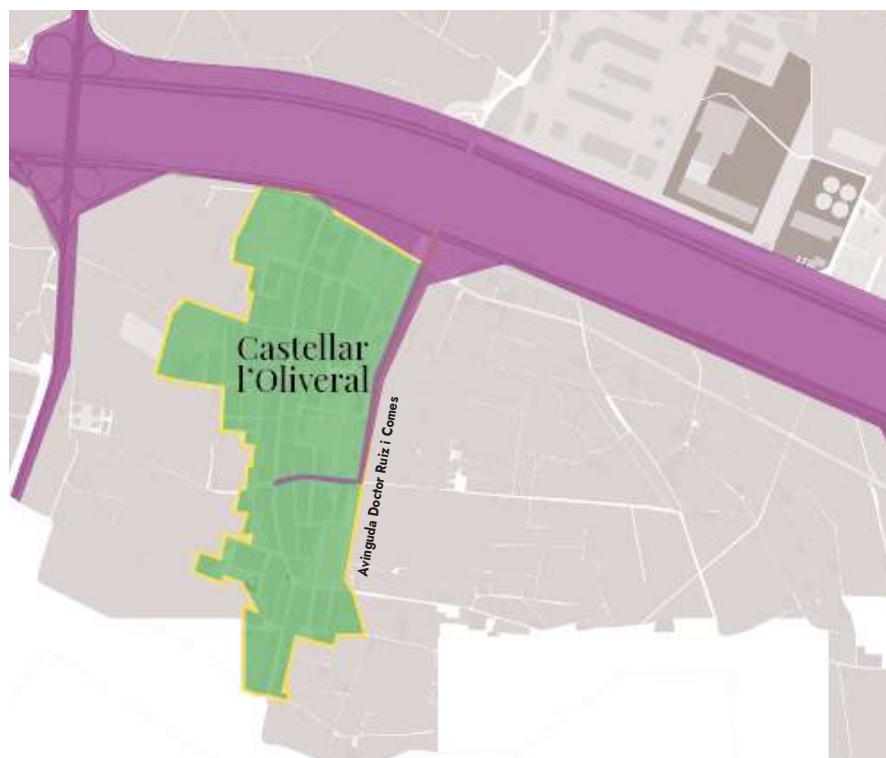
Aquesta infraestructura de jardins s'ampliarà els pròxims anys amb la construcció del parc d'Ador, el qual estarà ubicat al mateix carrer Ador, on ara hi ha un gran solar en desús. Aquest parc serà el més gran del poble amb 8.000 metres quadrats de sòl urbà per a espai lliure. Aquest va ser un dels projectes que es va presentar i aprovar als pressupostos de DecidimVLC 2018.

Per últim, cal mencionar també les diverses zones d'arbrat existents al barri. La major densitat d'aquestes les trobem al voltant dels centres educatius (CEIP i CEE) i al llarg de tota l'avinguda Ruiz i Comes i les seues paral·leles (Figuereta, Periodista Enrique Ginés i Agustín Velarte).

CONTAMINACIÓ ACÚSTICA

Les afeccions paisatgístiques i territorials provocades per les infraestructures grises (carreteres) tenen impactes afegits que també s'ha de valorar, com ara el soroll i la contaminació atmosfèrica, totes dues produïdes pel pas de vehicles constant i, en ocasions, a grans velocitats.

Els punts més crítics que afecten el barri de Castellar-l'Oliveral pel que fa a la contaminació acústica els trobem en els espais colindants amb la Pista de Silla i la V-30. En aquests punts els volums registrats pel mapa de soroll de l'Ajuntament de València superen els 75 decibels. Cal destacar que en aquests punts de les vores urbanes hi ha habitatges que han de conviure amb una remor continua que no descansa, especialment a la zona oest, al Poblet. Precisament la instal·lació de barreres antisoroll és altra de les reivindicacions històriques de l'AVV del barri, per tal de minimitzar els efectes generats per la circulació de vehicles a grans velocitats.

A l'avinguda Ruiz i Comes, a partir de la carretera del Pi en direcció nord, també es registren volums considerables de soroll entre els 65 i els 70 decibels. En una de les visites exploratòries al territori es va detectar en aquesta zona la nul·la existència d'elements reductors de velocitat, així com de càmeres de vigilància. Es tracta d'una avinguda ampla, de doble circulació i on els vehicles poden arribar a superar fàcilment la velocitat marcada de 30km/h.

ENERGIA

A partir de l'entrada en vigor del Reial decret 235/2013 és obligatori per a vendre o llogar un immoble un certificat energètic que informa sobre el consum energètic i sobre les emissions de CO₂. Existeixen 7 categories de qualificació, per ordre de la A a la G, sent l'A més alta i G la més baixa. En el cas de Castellar-l'Oliveral, la major part dels immobles que han sigut sotmesos a una avaluació han obtingut una qualificació E, que sol ser la més comuna a Espanya. Això suposa una eficiència energètica que es podria considerar com a mitjana-baixa, la qual cosa implica una despesa energètica important i per tant uns majors nivells de CO₂ emesos. Només les edificacions més recents (segle XXI) han obtingut una Classificació d'A.

I no podem parlar d'energia sense mencionar dos circumstàncies especials que trobem a Castellar-l'Oliveral: la Cooperativa Elèctrica de Castellar-l'Oliveral i la Comunitat Energètica Local.

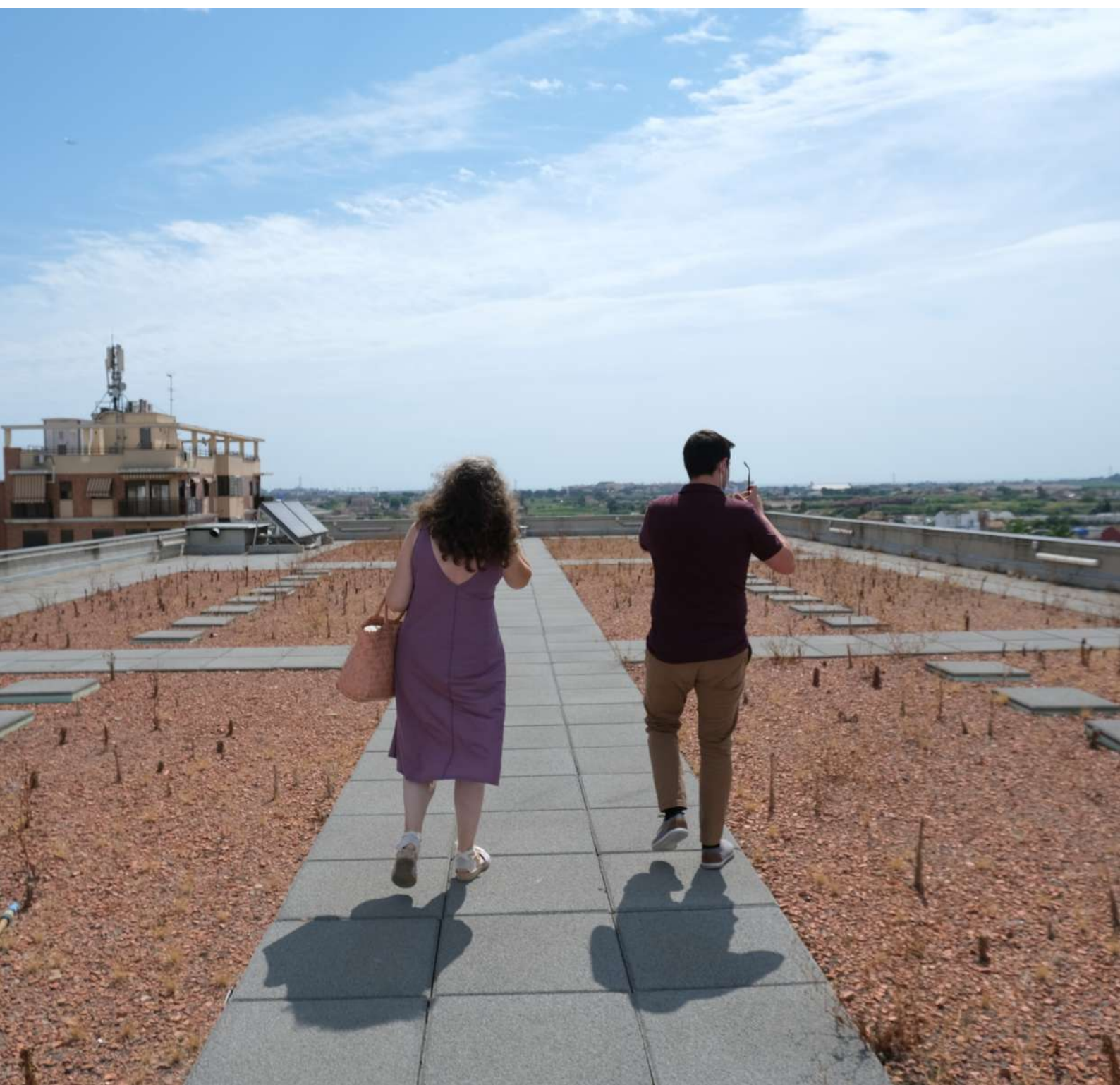
Pel que fa a la Cooperativa Elèctrica, aquesta és una de les institucions més importants del poble. A banda de la seua tasca pionera en el món del cooperativisme energètic, ha desenvolupat des de la seua creació una important tasca de contribució al desenvolupament socioeconòmic del barri i de suport al seu teixit social.

La Cooperativa Elèctrica es va fundar l'any 1924 i es dedica a la comercialització d'energia elèctrica. Tracta d'oferir un servei de la millor qualitat i al menor preu a tots els seus socis i abonats (més de 2.000), gràcies a una política de constants inversions i millores en les seues instal·lacions i d'adaptació als avanços tecnològics i socials. La Cooperativa Elèctrica de Castellar, a través una societat propietat al cent per cent de l'entitat, distribueix principalment a les pedanies de Castellar-Oliveral i Forn de Alcedo.

L'any 2002 es va inaugurar la nova seu social del carrer Aurora núm. 34, en la qual es troben les oficines d'atenció al públic i els magatzems, la sala d'actes, la sala d'exposicions i la biblioteca oberta al públic del barri. A través de la seua Obra Social elabora una programació d'activitats culturals per a tots els veïns i veïnes del barri.

I per últim, cal fer una menció a la Comunitat Energètica Local de Castellar-l'Oliveral, la primera de tota València. Es tracta d'una comunitat energètica d'energia renovable que pretén oferir servei a les més de 40 famílies inscrites, les quals seran productores i gestores de la seua pròpia energia. A principis d'aquest 2022 es va procedir a la instal·lació de plaques solars en la terrassa de La Cebera. Aquest és un projecte impulsat per l'Ajuntament de València a través de la Fundació València Clima i Energia.

HORTA

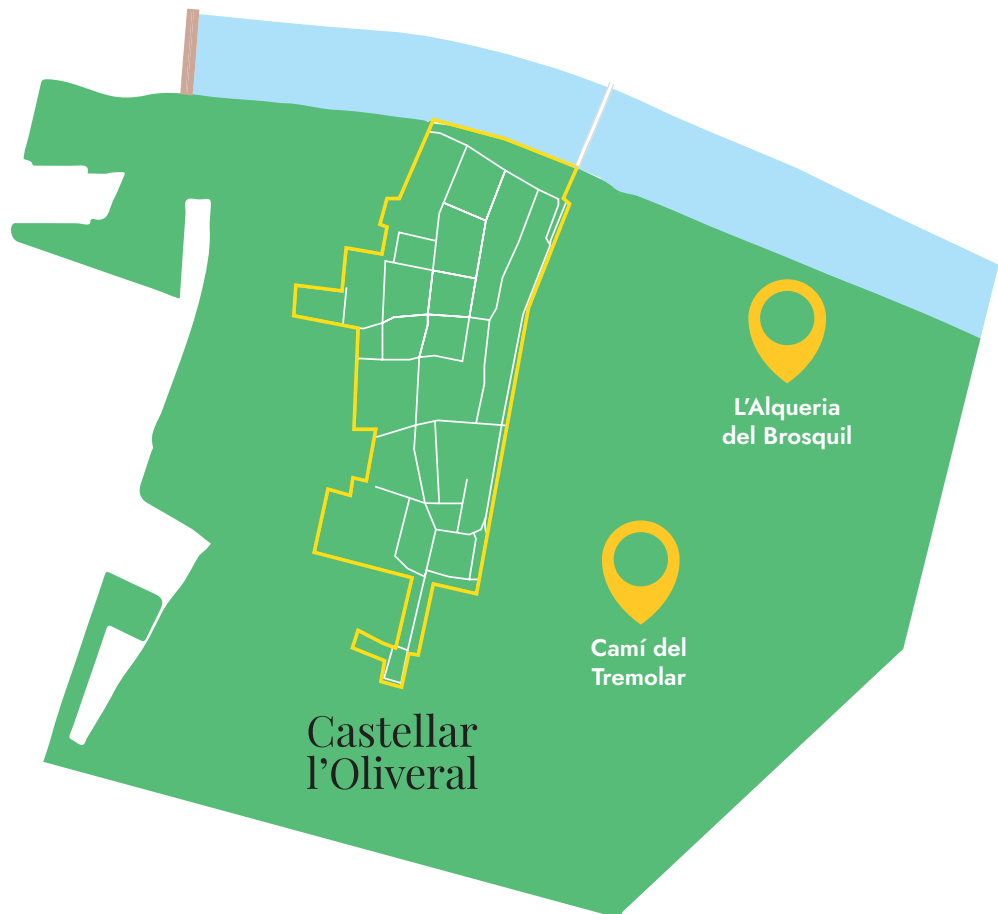
L'activitat econòmica històrica de Castellar-l'Oliveral fins fa unes poques dècades era l'agricultura. Ancorada en plena comarca de l'Horta de València, aquesta horta es nodreix a partir d'aigües subterrànies amb les quals es reguen xicotetes parcel·les minifundistes. Tot i que una part important d'aquesta horta va desaparèixer amb la modificació del llit del riu Túria, encara és palpable aquest tipus de regadiu. Segons la informació proporcionada pel Pla d'Acció Territorial d'Ordenació i Dinamització de l'Horta de València, la degradació de l'horta del Castellar-l'Oliveral és escassa, la seua protecció recollida en el PAT s'orienta a evitar pressions urbanístiques que puguen alterar el terreny d'horta.

El Pla d'Acció Territorial de l'Horta de València (PAT), aprovat en 2018, ha suposat una garantia de protecció de l'horta, donada la seua catalogació com a horta de protecció especial, tal com s'esmenta en el document, amb la finalitat de: "preservar el seu caràcter agrari-paisatgístic, protegint els elements associats a l'activitat productiva i fomentant accions encaminades a la millora de la producció agrària i el foment d'accions encaminades a la recuperació del patrimoni cultural existent i incentivant la transformació del cultiu arbori a hortícola".

El PAT delimita un total de 24 unitats territorials, sent l'horta de Castellar-l'Oliveral la Unitat de Paisatge número 23 amb una protecció especial de grau 2 (H2). Es tracta d'una horta que ha patit una transformació considerable, tant pel que fa al sistema de regadiu com als cultius i que, per tant, requereix accions de conservació i recuperació.

Segons aquest pla, l'objectiu de qualitat territorial i paisatgística per a l'horta de protecció especial de grau 2 (H2) és preservar-ne el caràcter agropaisatgístic, de manera que protegiscuen els elements associats a l'activitat productiva i es fomenten accions encaminades a la millora de la producció agrària, així com al foment d'accions dirigides a la recuperació del patrimoni cultural existent, i s'incentive la transformació del cultiu arbori en hortícola. Els espais d'horta de Castellar-l'Oliveral es classifiquen com sòl no urbanitzable protegit, zona rural protegida agrícola (ZRP-AG).

Dins de la delimitació del PAT que afecta a Castellar-l'Oliveral trobem dos enclavaments de recuperació d'horta. Concretament són l'Alqueria del Brosquil, amb una superfície de més de 4.000 metres quadrats, i altra parcela ubicada al marge sud del Camí del Tremolar amb més de 2.000 metres quadrats de superfície.

Articulant els terrenys d'horta del barri trobem diverses séquies que donen servei, com ara la Séquia del Canal, Séquia del Petxinar, Séquia de l'Or, Séquia de l'Oliveral, Séquia del Vall i Séquia del Tremolar. Així com els motors tradicionals que impulsen l'aigua mitjançant un sistema de fitxes al qual tenen accés els llauradors i llauradores per tal de portar el cabdal fins a les seues parcel·les.

En Castellar-l'Oliveral treballen conjuntament xicotets productors i productores de terrenys familiars i destinats per a l'autoconsum, així com grans produccions destinades a la venda i fins i tot a l'exportació dels seus productes. S'han localitzat fins a 5 produccions professionalitzades, 2 d'elles especialitzades en el cultiu agroecològic i de quilòmetre zero.

Dins d'aquest capítol destinat a l'horta del barri també és important fer menció als treballs realitzats dins del projecte del Cicle Integral de l'Aigua, els quals estan millorant considerablement la gestió de les aigües i contribuint a reduir l'impacte que l'activitat humana té sobre l'horta productiva. L'Ajuntament de València, a través de la Regidoria del Cicle Integral de l'Aigua, ha efectuat diverses obres de millora en una xarxa de sanejament al camí del Tremolar fins al límit amb el municipi de Sedaví. Esta actuació arriba després d'altra inversió també al barri en un projecte per desconnectar abocaments irregulars de les séquies, les obres del qual inclouen una nova estació de buit i impulsió de bombeig d'aigües.

L'horta de Castellar-l'Oliveral, amb vora 200 hectàrees de terreny, constitueix el principal pulmó verd del barri i, també, una part important de l'horta de la ciutat de València. Com a curiositat, val a dir que un dels elements més característics i d'identitat del barri són les 'ceberes', unes construccions que encara hui en dia podem trobar en molts punts de l'horta i que, fetes de fusta, aprofiten per a mantenir durant més temps un producte bàsic com és la ceba fins que arribe el moment de portar-la al mercat.

Per últim, cal fer menció a un projecte pioner que s'ha posat en marxa durant els últims anys al barri de Castellar-l'Oliveral. Es tracta del primer mercat agroecològic que s'ubicarà a la plaça Figuereta i que ocuparà una superfície de més de 2.000 metres quadrats. Es tracta d'un projecte impulsat pel veïnat del barri, executat per l'Ajuntament de València, i que complirà un doble objectiu: recuperar un espai urbà per a un ús dotacional i multiserveï; i serà una aposta decidida pel consum de quilòmetre zero, del camp a la taula, que ajudarà als llauradors i llauradores de la zona a donar una eixida als seus productes.

CARACTERITZACIÓ DE LA POBLACIÓ

DEMOGRAFIA

El Castellar-l'Oliveral compta amb una població de 6.809 habitants (Padró Municipal d'Habitants, 2021), tenint per tant una densitat de població de 22,8 hab/km². Es tracta, per tant, del segon barri amb major densitat de població del districte de Pobles del Sud, només per darrere de la Torre, que és de 116,1 hab/ha.

Mitjançant la seua evolució demogràfica, es pot apreciar una clara tendència al descens del nombre d'habitants. Durant l'última dècada la població s'ha reduït un 3,42%. La pitjor caiguda es va registrar entre els anys 2013 i 2014, que coincideixen amb els anys de major impacte social de la crisi econòmica iniciada en 2008, quan passà d'estar per damunt dels 7.000 habitants als 6.883 veïns i veïnes.

TAULA 1.
EVOLUCIÓ DEMOGRÀFICA DE CASTELLAR-L'OLIVERAL.

1961	1966	2001	2011	2012	2013	2014
6 907	6 979	6 895	7 050	6 995	7 020	6 883
2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
6 866	6 881	6 827	6 817	6 800	6 809	6 821

Font: Padró Municipal d'Habitants (2021).

Quant a la distribució per sexes, les dades recopilades mostren com el 51,05% de la població del Castellar-l'Oliveral són dones i la restant, un 48,95%, homes. En edats primerenques existeix un major nombre d'homes que de dones, no obstant això, amb l'increment de l'edat aquests números es fan més parells, fins que en les edats més ancianes predominen les dones. Això és pel fet que el sexe femení compta amb una major esperança de vida.

Els índexs demogràfics serveixen per a conèixer la realitat demogràfica del poble i permeten extraure una sèrie de conclusions. La taxa de dependència relaciona la població dependent, és a dir, aquella que és menor de 15 anys i major de 65 anys, amb la població activa, entenent a aquesta com la que té entre 15 i 65 anys. Com més alt siga el percentatge obtingut, major serà, també, la càrrega que suposa per a la població activa el fet de 'sostindre' a la població dependent. En el cas del Castellar-l'Oliveral, la taxa calculada és d'un 58,4%, sent una xifra que està 4 punts per damunt del valor recollit per a tot el municipi de València, sent aquest del 54,4%.

Aquesta pressió de la població dependent pot estar motivada per un excés de població jove, de població anciana, o de tots dos. Per a comprovar-ho és necessari aplicar les fórmules de la taxa de dependència juvenil, que relaciona a la població menor de 15 anys amb la població activa, i la taxa de dependència anciana, que realitza la mateixa operació, però amb la població major de 65 anys.

Els resultats mostrats reflecteixen com el primer dels índexs es troba en un 23,5%, sent aquesta xifra una mica més baixa als valors fets una mitjana de per a la província de València i la Comunitat Valenciana que es troben pròxims al 24%, i al seu torn major que la xifra collida en el municipi, que se situa en un 22%. Per tant, aquest no seria el factor que determina l'alt nivell de dependència de la població. La responsable, per tant, es troba en la taxa de dependència anciana, que es troba a més d'un 5% de la referència provincial, la qual cosa indica un nombre important de gent gran.

L'anterior fet es pot comprovar també amb la taxa d'envelliment, (que relaciona població major de 64 anys, amb aquella que és menor de 15 anys), que és del 148,4%, molt per damunt de la mitjana provincial i autonòmica, que es mouen entre el 120 i 125%. Açò ens indica que no existeix un reemplaçament generacional.

Pel que fa als naixements al poble, aquesta taxa se situa en un 17,6%, una xifra pròxima a la recollida a nivell municipal que és del 17,4%, però a major distància de la mitjana provincial i autonòmica que estan per damunt del 18%. Cal destacar, que en tots els casos són unes xifres molt baixes que venen a demostrar aquest descens en el número de naixements de les últimes dècades, fet que també es pot constatar a partir de l'índex de tendència que se situa per davall del 100%. Aquesta taxa, que compara la població de 0 a 4 anys amb la població de 5 a 9 anys, reflecteix el comportament que ha tingut la natalitat en l'última dècada, mostrant nivells preocupants, ja que no hi ha un recanvi generacional ni tan sols en els estrats més baixos d'edat.

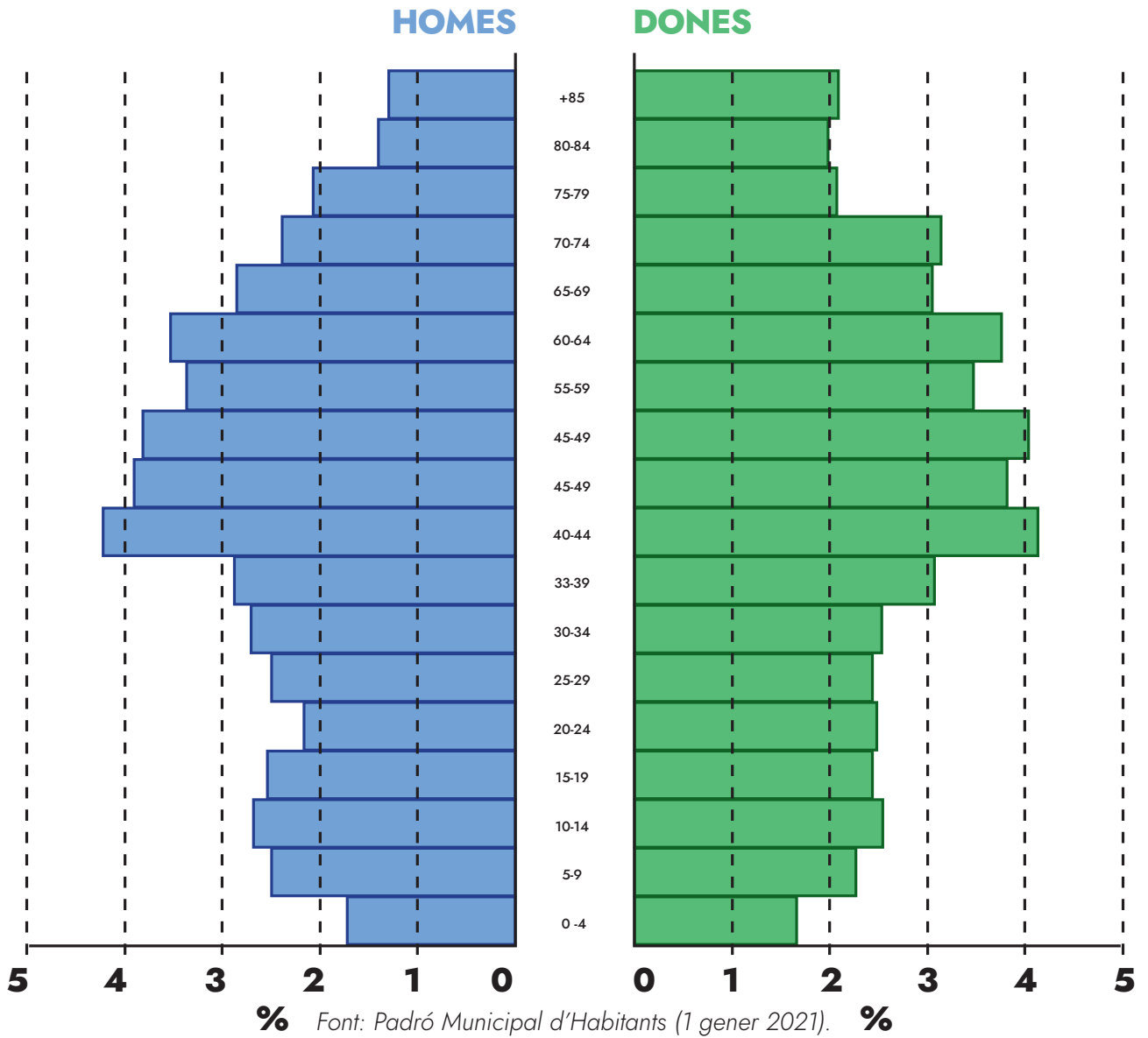
L'índex de renovació de la població activa relaciona els estrats d'edat d'aquells que s'inicien en el mercat laboral, amb aquells que es retiren, sent aquest molt utilitzat també en anàlisis econòmiques a l'hora de tindre en compte les cotitzacions per a les pensions. Les xifres recollides ja mostren com aquest reemplaçament no és equànim atés que la taxa és inferior al 100%, la qual cosa implica una tendència progressiva cap a un major nombre de futurs jubilats que de treballadors i treballadores. En el cas del Castellar-l'Oliveral, aquest valor es troba en el 65,5%, un valor molt baix i que es troba lluny de les mitjanes provincials i autonòmiques que estan per damunt del 75%.

PIRÀMIDE DE POBLACIÓ

A la piràmide de població de Castellar-l'Oliveral es marquen dues tendències molt clares. D'una banda, des de l'estrat dels 45-49 anys fins al cim estaríem parlant del que es coneix com una piràmide expansiva, caracteritzada per uns nivells alts de natalitat, que produeixen un elevat reemplaçament generacional i un augment de la població. D'altra banda, des de l'anterior estrat fins a la base, ens trobem amb una piràmide estacionària amb tints regressius, on s'aprecia un comportament més volàtil però que tendeix a un descens gradual de la natalitat. A partir d'això, es podrien extraure una sèrie de conclusions futures, com que la major part de la població del municipi es troba en els estrats del que es coneix com a mitjana edat, de fet la mitjana d'edat en el barri és de 45,1 anys, i d'ací a uns anys començaran a entrar dins dels rangs de la tercera edat, la qual cosa comporta un gran percentatge de població envellida i, possiblement i a llarg termini una pèrdua important de població.

A més, cal tenir ben present una circumstància que també té incidència en aquesta composició de l'estructura poblacional actual. Aquesta és la dificultat que troben els i les joves un fet contrastat durant el procés d'entrevistes i tallers- per a accedir a l'habitatge, un fet que desemboca en la necessitat d'haver-se de traslladar a altres indrets de la ciutat o a localitats veïnes com Sedaví o Alfafar.

FIGURA 2.
PIRÀMIDE DE POBLACIÓ DE CASTELLAR-L'OLIVERAL.

PROCEDÈNCIA

Per a fer una radiografia sobre la població de Castellar-l'Oliveral és necessari conèixer la procedència dels seus i seues habitants. Sobre això, s'ha pogut saber que el 76% de la població del Castellar-l'Oliveral té el seu origen en el municipi de València en el seu conjunt. No obstant això, aquest estadístic emmascara un altre moviment de la població, en aquest cas intramunicipal, que permet conèixer el trasllat de població interna amb la resta dels barris.

Les persones estrangeres suposen un 9% de la població del barri, tenint el mateix percentatge que aquells procedents de fora de la Comunitat Valenciana. De la mateixa comarca, l'Horta, prové el 3% de la població, mentre que el 3% restant prové d'altres municipis de la comunitat autònoma.

Si ens centrem únicament en el grup de població procedent de fora de la comarca de l'Horta, es distingeix com predominen els veïns procedents de la Ribera Alta, amb un 19%, i de la Ribera Baixa, amb un 9%. Es tracta d'una dada habitual, ja que aquestes dues comarques són les més pròximes al Castellar-l'Oliveral i, per tant, és lògic, que hi haja un major nombre d'habitants originaris d'aquests territoris. Li segueixen en la mostra aquells procedents de la Safor, amb un 8%, i amb un 6% aquells oriünds del Camp de Túria i de l'Alacantí. Resulta interessant aquesta última dada, ja que es tracta d'un percentatge relativament alt per a una procedència que no és per a res pròxima.

Cal entendre el caràcter relatiu de "ciutat-dormitori" que té el Castellar-l'Oliveral en localitzar-se dins de l'àrea metropolitana de València, la qual cosa atrau a població que treballa a la ciutat a establir-se en aquest barri. Això és degut a múltiples factors que s'atendran durant la fase d'autodiagnòstic participat juntament amb la ciutadania.

Com ja s'ha observat anteriorment, la població estrangera és el principal grup migrant del poble o barri, excloent els moviments intramunicipals, ja que suposen el 9% del total d'habitants. Atenent a la procedència d'aquestes veïnes i veïns, el percentatge més elevat, amb un 55%, es correspon amb aquelles persones migrants procedents de dins de la UE i el Regne Unit. Li segueixen les habitants procedents d'Amèrica del Sud, amb un 24%, i a una distància major, les i els oriünds d'Àfrica, amb un 10%. El veïnat nascut a Amèrica Central és el 6% de la població del Castellar-l'Oliveral, mentre que les persones vingudes de l'Europa no comunitària suposen el 3%. Completen la mostra les provinents d'Àsia, amb un 2%, i les nascudes a Amèrica del Nord, amb tan sols un 0,4%.

MOVIMENTS POBLACIONALS

Fent menció als moviments poblacionals, el saldo intraurbà, entenent a aquest com el canvi de domicili efectuat dins de la mateixa ciutat, es troba en 42 persones, mentre que l'interurbà, que es refereix al canvi de domicili fora d'un mateix municipi, era més baix, situant-se en 24 persones. Això denota que el barri suposa un atractiu per a viure.

La taxa bruta d'immigració intraurbana és de 31,5 persones per cada 1.000 habitants, la qual se situa molt prop del valor registrat a nivell municipal. En canvi, la taxa interurbana que és de 23,1 persones per cada 1.000 habitants, sí que està molt per davall de les tendències habituals. D'altra banda, les taxes d'emigració es mostren més baixes que la mitjana municipal, la qual cosa denota una menor tendència dels veïns del Castellar-l'Oliveral a mudar-se a altres domicilis d'altres indrets de la ciutat.

PERFIL SOCIOEDUCATIU

Conèixer el nivell d'estudis dels i les habitants de Castellar-l'Oliveral ens permet endin-sar-nos una mica més en els perfils socials del veïnat.

En aquest sentit, trobem la relació següent:

- Un 30% tenen com a màxim el graduat escolar o equivalent
- Un 26% estudis menors al graduat escolar
- Un 26% almenys el nivell de batxiller
- Un 17% no és computable per ser persones menors de 18 anys
- Un 1% són considerats analfabets

Tota aquesta informació reflecteix a grans trets, una població amb escassa qualificació, sobretot si tenim en compte que el percentatge de població amb batxillerat en el conjunt de la ciutat de València és del 44%, la qual cosa pot ser degut a aquest alt percentatge de persones que es troben en la tercera edat, ja que, cal tindre en compte que fa unes dècades el nombre de persones que arribava a cursar un estudi superior era molt més reduït que en l'actualitat.

El desagregat per sexes mostra informació rellevant: El 80% de les persones analfabetes són dones d'avançada edat que mai van arribar a anar al col·legi a causa de diversos motius propis de la societat d'aquell moment, on el sexe femení estava destinat a altres tasques no qualificades.

Per contra, un nombre superior de dones ha estudiat estudis secundaris (batxiller). Aquest fet és un tret habitual en països desenvolupats, ja que les dones solen tindre un major nivell d'estudis i, paradòjicament, uns majors índexs de desocupació, mentre que la dinàmica en els homes és totalment contrària.

COMPOSICIÓ DE LES LLARS

Al Castellar-l'Oliveral hi ha un total de 2.690 propietats destinades per a un fi residencial, el que suposa una mitjana de 2,53 persones per habitatges.

Si ens centrem únicament en la població que resideix en habitatges, podem conèixer la grandària de la família segons el nombre d'individus. Amb valors més baixos es troben els habitatges on resideixen més de 5 persones, que comptabilitzen un valor de 166 propietats residencials, el 6% de la mostra. Amb 3 i 4 individus existien 595 i 467 habitatges, respectivament, que sumen un 39% del total. Amb dos residents hi ha 747 habitatges, el més nombrós, que suposa el 28% de la mostra, corresponent-se en aquest cas amb parelles que viuen soles. Per últim, existeixen 715 habitatges on només resideix una persona, sent aquest grup de població, en general, persones d'avançada edat que viuen soles.

Si realitzem aquesta mateixa anàlisi tenint únicament en compte a la població menor d'edat, es pot distingir com existeixen 1.921 habitatges on no resideix cap menor, la qual cosa suposa més del 70% de la mostra. Les residències familiars amb una persona menor arriben a ser 436, mentre que les que tenen dues persones per davall dels 18 anys, són pròximes a les 300. Per damunt de 3 menors es comptabilitzaven un total de 43 habitatges, un 1,6% sobre el total.

TEIXIT ASSOCIATIU

El barri de Castellar-l'Oliveral presenta un ric teixit d'entitats culturals i socials que treballen des del territori en diversos àmbits d'activitat. Destaquen les entitats veïnals i de defensa del territori entre les més actives d'aquests últims anys, però no perden força d'altres més vinculades a la tradició i els trets que defineixen una identitat de barri molt marcada, com ara les falles o les bandes de música. Com a exemple d'aquesta diversitat, però especialment també de la seua importància i pes dins de la ciutat, trobem el cas de la Falla Gloria Corona Felicitat Tremolar, que és l'agrupació fallera més nombrosa de tota València amb vora 800 persones associades. O el cas de l'Associació de Veïnes i Veïns, amb més de 400 associades.

Una peculiaritat de Castellar-l'Oliveral ens evidencia encara hui en dia l'origen del barri com a dos entitats diferenciades: Castellar i Oliveral. Fruit encara d'aquesta pervivència trobem dos bandes de música i dos falles en un mateix barri.

Tot seguit hi ha una relació de les entitats presents actualment al barri, distribuïdes pel tipus d'activitat que realitzen:

ACTIVISME VEÏNAL

Associació de Veïnes i Veïns de Castellar-l'Oliveral

ENTITATS DE CARÀCTER CULTURAL O ASSOCIATIU

- Grup de Teatre L'Horta
- Falla Gloria Corona Felicitat Tremolar
- Falla Plaça Verge de Lepant
- Unió Musical Santa Cecília
- CIM Castellar-l'Oliveral
- Amics de la Carxofa
- Unió de Pensionistes
- Mestresses de Casa
- Bolilleres
- Club de Lectura
- Associació d'Amigues del Patchwork
- Associació de Bonsai
- Club 'El Rayo' Colombaires
- Associació d'Amics del Ball
- Tir i Arrossegament
- Jocs tradicionals
- Clavaris del Crist del Rosari de l'Oliveral
- Amics de la Cavalcada de Reis

ENTITATS ESPORTIVES

- Club de futbol UD Castellar
- Club Unió Ciclista Castellar
- Runners
- Club de gimnàstica rítmica

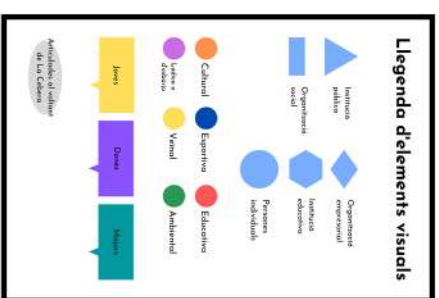
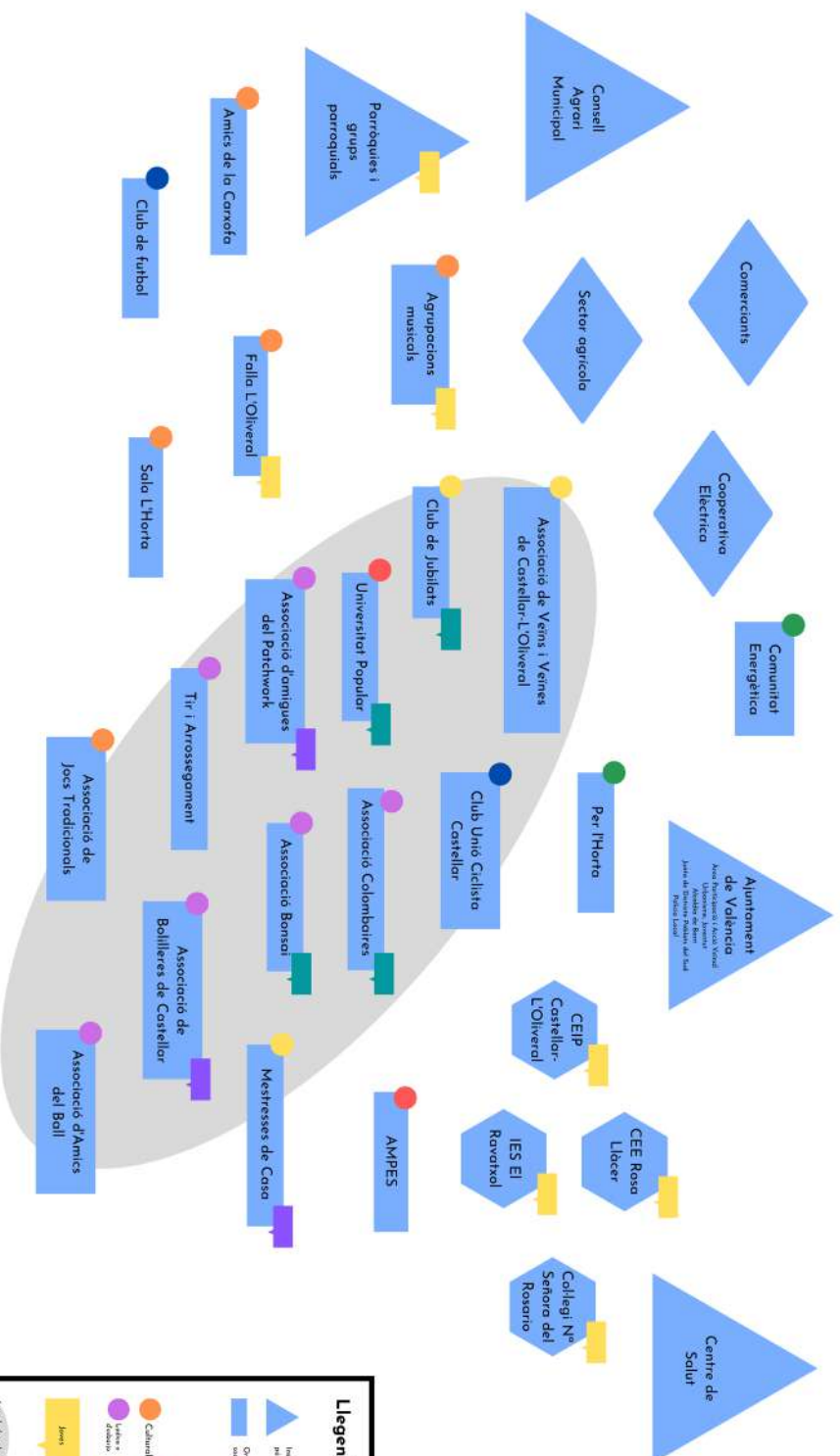
AMBIENTAL

- Per l'Horta
- Consell Agrari Municipal
- Comunitat Energètica Local

ENTITATS DE CARÀCTER RELIGIÓS

- Club de futbol UD Castellar
- Parròquia de la Mare de Déu de Lepant de Castellar
- Parròquia de Sant Martí de Porres de l'Oliveral
- Càritas parroquial

Sociograma preliminar d'agents del barri

Peu de foto:
Sociograma inicial en fase de contrast, previ al procés de consulta ciutadana. Elaboració pròpia.

EDUCACIÓ

El barri Castellar- l'Oliveral compta actualment amb 7 centres educatius. En aquests moments la situació del poble pel que fa a infraestructures educatives és molt bona, i de fet en la planificació existent hi ha reserva dotacional per a ampliar la xarxa existent però en diversos planejaments posteriors ja s'ha advertit que aquesta ampliació no seria necessària.

Per a l'ensenyament de l'educació infantil hi ha dos centres: el Centre Privat d'Educació Infantil 1r Cicle La Papallona i el Col·legi d'Educació Infantil i Primària Castellar-Oliveral.

D'altra banda, està el Col·legi Concertat 'Nuestra Señora del Rosario' de Castellar, on es pot cursar des d'educació infantil fins a educació secundària.

També compta amb l'Institut d'Educació Secundària El Ravatxol, on s'imparteix batxillerat, en les branques de Ciències i Humanitats i Ciències Socials, i un cicle de formació bàsica de cuina i restauració. L'institut compta amb una superfície de 8.558 m², amb una pista exterior per a la pràctica esportiva de 1.881 m².

A més, a una de les vores urbanes del barri s'ubica el Centre d'Educació Especial Pública Rosa Llàcer, per a persones amb diversitat funcional. Fins a aquest centre arriben persones provinents tant dels barris confrontants com de les poblacions veïnes.

A aquestes dotacions caldria sumar les dues escoles privades de música: l'Escola de Música Santa Cecília Castellar-Oliveral i l'Escola de Música Centre Instructiu Musical Castellar-Oliveral.

OCUPACIÓ

El Castellar-L'Oliveral compta amb una població en edat de treballar de 4.406 persones. En la divisió per raó de sexe ens trobem amb una presència superior de dones (2.223) que d'homes (2.180) dins d'aquest grup. D'entre aquestes, 469 persones es troben en situació de desocupació: 178 homes i 261 dones. Com veiem, l'atur afecta d'una forma molt més accentuada a les dones que als homes. Aquesta dada s'ha pogut contrastar i evidenciar en una de les primeres entrevistes exploratòries realitzades amb l'orientadora de València Activa, el recurs d'ocupació amb el qual compta el barri i que està present dos dijous de cada mes a la tercera planta de La Cebera. Amb aquesta clara bretxa de gènere pel que respecta a la desocupació, es fa molt important transversalitzar la perspectiva de gènere en tota l'Estratègia, com apuntàvem a l'inici del document.

Pel que fa a les dades de desocupació, amb data de desembre de 2021, trobem la següent organització facilitada per Labora, que ens mostra el nombre de persones aturades (469) respecte de les seues ocupacions o la categoria del lloc de treball:

PERSONES DESOCUPADES RESPECTE LA TIPOLOGIA DE LLOC DE TREBALL	
Direcció i gerència	4
Professionals científics i intel·lectuals	20
Tècnics/tècniques de suport	36
Professionals comptables, d'administració o d'oficina	55
Serveis de restauració, personals, protecció i venda	137
Sector agrícola, ramader, forestal i pesquer	3
Artesania/manufacturera	63
Professionals d'instal·lacions i maquinària i muntatge	42
Ocupacions estamentals	131

Pel que fa a les persones ocupades, també es pot apreciar una bretxa laboral molt important respecte de la tipologia dels contractes, ja que la meitat dels ocupats a temps complet són homes. A més, hi ha una majoria femenina en els treballs a temps parcial i en les persones aturades amb ocupació anterior.

Un altre fet molt destacable a ressenyar és l'existència de 520 persones empresàries, de les quals 365 no compten amb persones contractades. També existeixen 50 persones que treballen en l'àmbit assistencial familiar, i altres 40 que són membres d'una cooperativa.

Pel que fa a la població activa del barri, es tracten d'empleats de tipus administratiu, seguit de professionals del sector de la restauració i del comerç amb 560 empleats. Els treballs relacionats amb la indústria ocupen 525 persones, mentre que es comptabilitzen 410 treballadors o treballadores no qualificades.

Per tancar aquest punt també cal fer referència al treball de les persones autònomes. Actualment al barri existeixen un total de 87 persones treballadores autònomes. La major part d'elles són professionals relacionades amb activitats financeres, jurídiques, assegurances i de lloguer, així com d'altres serveis no especificats. El comerç i l'hostaleria agrupa 9 autònoms, mentre que en la construcció treballen 8 persones. Existeixen 4 autònoms dedicats a la indústria i tan sols una persona dedicada al sector primari.

ECONOMIA URBANA

L'economia urbana del barri de Castellar-l'Oliveral té una estructura clàssica d'un poble de serveis o, com apuntàvem més amunt, d'un territori que transiciona a ciutat-dormitori. De fet, sorprèn comprovar com, segons la informació obtinguda a partir de les dades de l'Impost d'Activitats Econòmiques en l'any 2020, el sector tradicional del barri, l'agricultura o sector primari, només ocupava un 1,1% de la població l'any 2020, un fet que s'haurà d'avaluar amb deteniment en la fase de diagnòstic participat. Al sector de la indústria estaven ocupades el 4,6% de les persones treballadores; en la construcció, treballava el 9,2% de la població ocupada, sent el sector serveis, com dèiem, el més important al barri, ja que concentra el 85% dels treballadors i treballadores de Castellar-l'Oliveral.

PERSONES OCUPADES PER A SECTOR ECONÒMIC

Professionals d'Agricultura, Ramaderia, Silvicultura i Pesca _____	4
Professionals d'altres indústries manufactureres _____	20
Professionals relacionats amb la construcció _____	36
Professionals relacionats amb Comerç i Hostaleria _____	55
Professionals relacionats amb activitats Financeres, Jurídiques, Assegurances i lloguers _____	137
Professionals relacionats amb altres serveis _____	3

INDÚSTRIA

Existeixen 26 empreses dedicades a la indústria establides a Castellar-l'Oliveiral. D'elles, el 69% es dedica a la indústria manufacturera i el 23% a la indústria transformadora del metall i la mecànica de precisió. Completen la mostra 2 empreses, una es dedica al sector de l'energia i l'aigua, mentre que l'altra es dedica a la secció que agrupa l'extracció i transformació de minerals no energètics i productes derivats, i a la indústria química.

SERVEIS

Dins del sector serveis, l'activitat predominant és el comerç, restauració i hostaleria i reparacions, suposant el 35,2%, seguit molt de prop per les institucions financeres, asseguradores i els serveis proporcionats a les empreses i lloguer, amb un 32,7%. El transport i les comunicacions agrupen el 19,3% de les empreses, i el percentatge restant realitza altres serveis.

Es detecta un problema en el sector serveis vinculat a l'absència de relleu generacional en els comerços familiars. Espais com les antigues ferreteria i pescateria van desaparèixer recentment davant l'absència de relleu.

SALUT

Pel que respecta a infraestructures dedicades a la salut de les persones, el barri compta amb un Centre de Salut ubicat a l'artèria principal, al carrer de Vicent Puchol número 11. Aquest centre ofereix servei de Medicina Familiar, Infermeria, Pediatria, Comare i Assistència Social. Aquest centre públic és el centre de referència de tota la ciutadania resident en els Pobles del Sud.

Aquest ambulatori està adscrit al Departament de Salut de València Doctor Peset, el centre hospitalari de referència per a atendre les urgències del veïnat de Castellar-l'Oliveiral, tot i que l'Hospital Universitari i Politècnic La Fe està més pròxim.

Pel que respecta al departament de serveis socials adscrit al barri, aquest és el Centre Municipal de Serveis Socials de Quatre Carreres, ubicat al carrer de l'Arabista Ambrosio Huici, al barri d'En Corts. D'entre els serveis que ofereix trobem: Informació, orientació i assessorament, Servei d'ajuda a domicili, Programa del menor, Programa d'inserció social i laboral-Renda Garantida de Ciutadania i Cooperació social.

També val a dir que al Centre Cívic La Cebera s'ofereix un servei molt important per a la salut de les persones, especialment de la gent gran. I és que a la segona planta del centre s'ofereixen classes de ball així com d'exercicis de manteniment que contribueixen a l'envelliment actiu i a la socialització de les persones majors, un grup de població molt important en el poble.

HABITATGE

Sobre la tipologia d'habitatge i les seues respectives parcel·les, la major concentració d'habitatge a Castellar-Oliveral és de la dècada dels anys 70 i 80. Durant aquesta dècada es va dur a terme una construcció d'expansió en la zona. La tipologia i el tret comú són habitatges amb una superfície superior als 80 m² i fins als 120 m².

Segons les dades obtingudes del Cadastre de Béns immobles de l'any 2020, existeixen 3.310 habitatges al Castellar-l'Oliveral i el 48% d'aquestes es van construir entre 1961 i 1980. Per darrere trobem aquelles edificades entre 1981 i 2000, que suposen el 19% de la mostra. En les dues últimes dècades només s'han construït el 9% del total d'habitatges, sent només un 1% les realitzades a partir de 2011.

Si ens centrem exclusivament en la superfície dels habitatges es pot apreciar com el 49% té entre 81 i 120 m². Les més extenses per damunt de 120 m² són el 41% de la mostra, mentre que les que tenen unes dimensions més reduïdes, per davall de 80 m², són només el 10%. Això dona fe del tipus d'habitatge existent en el barri, amb predomini d'immobles unifamiliars, que tendeixen a ser més extensos que els blocs amb diversos habitatges. Aquest fet també és constatable a partir de la superfície mitjana construïda, que és de 142,24 m².

Pel que fa al preu de l'habitatge, el Cadastre de Béns immobles de l'any 2020 reflecteix un valor mitjà del sòl de 10.202,98 euros, molt allunyat de la mitjana que registra el conjunt del municipi de València, que és de 18.354,50 euros. Açò evidencia una diferència de preu important a l'hora d'adquirir una parcel·la. El valor de la construcció es troba en 29.894,47 euros, sent en aquest cas lleument superior a la mitjana municipal, que es trobava en 29.005,09 euros.

No obstant això, la dada més significativa i que demostra les notables diferències existents en el valor dels immobles del Castellar-l'Oliveral i de València és el valor per m². Per al barri aquest valor se situa en 281,90 euros, mentre que per al terme municipal de València és de 432,33 euros, un 53,36% més.

La informació desagregada pel valor cadastral de l'habitatge mostra com el 37% tenia un valor per damunt dels 36.000 euros. Amb un 47% es troben aquells habitatges el valor dels quals es troba entre 18.000 euros i 36.000 euros. Les de menor valor, per davall de 18.000 euros, només el 26%.

Per últim, cal parar atenció a una dada important, i és l'existència en el barri d'una zona catalogada com a 'Espai Urbà Sensible' (EUS), una catalogació que contempla que les dimensions de tipus socioeconòmic, residencial i sociodemogràfic que es registren en un indret concret, incloent-hi el gènere, són notablement menors que la mitjana de la Comunitat Valenciana i així poder detectar i identificar els problemes per aplicar les mesures necessàries.

En el cas de Castellar-l'Oliveral trobem una àrea definida que té aquesta catalogació. Es tracta de l'extrem nord est del barri, la zona coneguda popularment com el barri del Dolç. L'àrea afectada abasta 32,5 hectàrees de terreny residencial i una part d'horta, i està catalogada com a espai amb 'Polivulnerabilitat mitjana' per variables de tipus residencial, socioeconòmiques i sociodemogràfiques.

CULTURA I ESPORT

Anteriorment ja s'ha fet menció al ric i divers teixit d'entitats i associacions que desenvolupen les seues activitats al territori. Entre totes aquestes, les provinents de l'àmbit de la cultura i l'esport tenen una rellevància i una entitat pròpia que les situa com a referents tant del teixit cultural local de la ciutat de València com del món esportiu. Ens estem referint a la Sala L'Horta i al Castellar-Oliveral CF 'Pobles del sud'.

SALA L'HORTA

Aquest espai escènic de titularitat privada té una capacitat per a més de 280 persones i és un autèntic referent cultural en tota la Comunitat Valenciana, amb una àmplia agenda d'espectacles i esdeveniments entre els quals destaquen especialment aquells destinats tant al públic escolar com familiar.

La Sala L'Horta té el seu origen en el Grup de Teatre Independent L'Horta, una de les formacions teatrals més veteranes del País Valencià que va iniciar la seua activitat l'any 1974. Aquest grup de teatre aficionat va anar consolidant-se amb força en l'àmbit del teatre independent valencià fins que l'any 1983 va passar a constituir-se com l'Associació Cultural Grup de Teatre L'Horta.

En 1988, després de 14 anys d'etapa amateur, el grup inicià una nova etapa que compaginarà aqueix vessant amateur amb un nou recorregut professional. Des dels inicis de l'associació es va fer notòria la necessitat que la població de Castellar-Oliveral i les poblacions més pròximes comptaren amb uns equipaments culturals estables on poder acollir diverses manifestacions artístiques.

Per això, l'any 1985, l'Associació Cultural Grup de Teatre L'Horta va agafar com a seu el compromís i va adquirir un solar per a construir un nou espai cultural, que actualment és Sala L'Horta, i que, en 1995, va començar la seua activitat com a sala de teatre oberta al públic amb una activitat estable.

La Sala L'Horta no només limita la seua agenda a l'activitat escènica, també té una estreta relació amb el teixit social del barri i és habitual que al seu escenari done cabuda a activitats com les presentacions falleres, els concerts de les bandes del poble i les assemblees o actes públics de la Cooperativa Elèctrica.

CASTELLAR - OLIVERAL CF 'POBLES DEL SUD'

El Castellar-Oliveral CF 'Pobles del sud', abans conegut senzillament com 'UD Castellar-Oliveral' és un club històric no només per al barri de Castellar-l'Oliveral, per a tota la ciutat de València. La seua història es remunta a l'any 1971, quan es va fer el primer equip de futbol del poble.

Passat els anys, després d'almenys quinze temporades jugant en els camps de la font de Sant Lluís, poliesportiu del Canal en Pinedo i en el camp d'Alfagar, es proposa la idea de fer un camp de futbol al poble, aprofitant que l'equip acabava de pujar a Primera Regional. És en 1987 gràcies a l'aportació de diverses persones importants del poble, quan naix el Camp de Futbol de L'Horta.

A banda del primer equip, el club compta amb una escola de futbol masculí i femení amb més de 200 xiquets i xiquetes del poble, distribuïts en categories juvenils i cadet. Sent aquesta escola, amb els nivells infantils, alevins, querubins i un equip femení, una referència als pobles del sud.

Si parlem de cultura no podem oblidar parlar també de patrimoni. En aquest sentit, el Castellar-l'Oliveral compta amb els següents llocs d'interès:

· **Església de la Mare de Déu del Rosari de Lepant:**

Es va començar a construir en 1868 segons consta en les Actes de l'Ajuntament de Russafa i va ser erigida en parròquia en 1902. Es va fer servir com a magatzem durant la Guerra Civil. En 1945 es van restaurar els retaules, les pintures i les imatges. Té un sol clocher, estant l'altre inacabat. La façana és classicista, mentre que l'interior és barroc. La planta és de creu llatina i té tres naus, la central amb volta de canó i les laterals més rebaixades.

· **Alqueria del Brosquil:**

El seu origen possiblement es remunta a l'època andalusina. Es tracta d'una construcció de gran volum amb el cos principal format per planta baixa i cambra amb una triple fila de buits de reduïdes dimensions fins a arribar als 3.440 metres quadrats. L'Alqueria del Brosquil està catalogada com a enclavament d'horta de protecció especial de nivell 2 dins del PAT de l'Horta.

· **Parròquia de Sant Martí de Porres:**

Es va començar a construir en 1973 i la construcció va finalitzar en 2001. Anteriorment, els habitants de Oliveral celebraven les cerimònies religioses en una casa particular, que va ser habilitada per a això.

Finalment, quant a festes populars, Castellar-l'Oliveral celebra les següents festes:

- **Falles:**

Se celebren el 19 de març, existint en el nucli dues nombroses comissions: Plaça Verge de Lepant i Gloria Felicidad Tremolar, aquesta última, la més gran pel que fa a socis i sòcies de tota la ciutat de València.

- **Festes majors:**

Se celebren a mitjans de setembre, participa una comissió de joves i una altra de festers i festeres que repeteixen després de 25 anys (Clavaris de Crist i del Rosari). Duren en total dues setmanes en les quals se celebren actes comunitaris: concursos de paelles, algunes actuacions musicals i actes religiosos.

- **Tardor Cultural:**

Es tracta d'una programació d'activitats lúdiques i culturals organitzades per l'Associació de Veïnes i Veïns del barri durant el mes d'octubre.

- **El Cant de la Carxofa:**

Aquest és el nom popular amb el qual es coneix el motet on la veu d'un xiquet s'escolta cantant uns versos en honor al Santíssim Crist o a la Mare de Déu en les festes patronals. Es tracta d'una tradició ancestral dels Pobles del Sud que durant els últims anys s'ha recuperat arran de la feina de l'Associació d'Amics de la Carxofa.

ADMINISTRACIÓ I GOVERNANÇA

El barri de Castellar-l'Oliveral forma part del districte número 19 de la ciutat de València, juntament amb els barris de Forn d'Alcedo, Pinedo, El Saler, El Palmar, El Perellonet, La Torre i Faitanar; tots ells anomenats els Pobles del Sud. Tot i que pertany administrativament a l'Ajuntament de València, el barri de Castellar-l'Oliveral compta amb una Alcaldia de Barri, ubicada a l'edifici de la Cebera. Dues persones integren aquesta Alcaldia, una tècnic que atén les tasques administratives i l'atenció al públic; i l'alcaldeessa del barri, en aquests moments càrrec que ostenta Merche Alabau per designació directa de l'Alcaldia de València.

Però a més, des del mes de maig de 2018, el barri compta, juntament amb els altres barris del districte, amb una Junta Municipal de Districte de Poblats del Sud. Aquesta era una reivindicació històrica del veïnat d'aquests barris i es tracta d'una mesura que ha contribuït a descentralitzar els serveis administratius i apropar-los a tot el territori. L'ubicació física està al Centre Cívic del carrer Poetessa Leonor Perales. Mitjançant aquesta Junta de Districte es poden realitzar diversos tràmits com la petició de llicències, tramitació d'activitats, obtenir informació sobre les associacions i subvencions, aclariments de dubtes o el plantejament de queixes o reclamacions dirigides a l'Administració Pública.

Castellar l'Oliveral

ESTRATÈGIA PARTICIPATIVA DE BARRI